

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható

XL. évfolyam

29. szám

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi február 7

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szét küldéssel havonként 60 lej, póstaútványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej. vidéken 6 lej. fizet havonta. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyar országon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSI díja hirdetés: oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej, négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal Brassó, Károly király utca 56-58. telefon-zámok: kiadóhivatal 82, szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

A kivénült barrikádok

Akárhogy fáj a bucsu, istenhozzádott kell mondanunk a veterán forradalmi kelleknek, a barrikádnak. A forradalmak hőskorában úgy hangzott e szó, mint félelmes és győzelmes csatakiáltás; csak ki kellett mondani és már ott is állt a feldöntött omnibuszokból, kitépett fákból és lámpavasakból, felszakított utcakövekből, kávéházi asztalokból és székekből összedobált torlasz, az extatikus tömegek álltak a torlaszon, vagy a torlasz mögött és megütözköztek a zsarnoksággal. A barrikádoknak sok szép és felemelő hősiséget köszönhet a történelem és az emberiség. Hogy többet ne említsünk, ezeken verekedtek ki Párisban a polgári rend uralmát és amaz új emberjogokat, amelyek másfél századon át izgatták, foglalkoztatták a kultúrországok népeit és noha új jelzőszavak jöttek és új rend tört itt-ott új barrikádokon új jogok sáncába, ezek a francia forradalom nyilvánította emberjogok továbbra is időszerűek maradtak s talán a tagadás és trónfosztás pillanataiban ma előbbiek és időszerűbbek is, mint bármikor az elmúlt százötven évben.

Méla szívvel mondunk bucsut a barrikádnak s tesszük ezt oly percben, amikor a barrikádok népe új barrikádokat emel a barrikádok országában, Franciaországban. Párisban kísért és hazájar a régi romantika, Nizzában és Toulousé utcáin a pillanat erődtítményeit emeli a tömeg, lelkes és rekedt lármázók, rombolók, harcosok, lázadók, fenegyerekek, felháborodók és forradalmárok zajonganak, abcugolnak, felvonulnak, énekelnek, futnak. Nem megtámadás a futásuk, ő nem; csak más utcába teszik át a harc színhelyét. A barrikádon nem mulik, a barrikád ma barrikádabb, mint valaha; hatalmas autóbuszok, villamosok, vassínek és traverzek hevernek az uttesten, csupa elsőrangú torlasz, csupa páncélfedezék, de eleve tudni lehet, hogy ezek a barrikádok is bemondják a szánalmat, mielőtt a rendőrök, vagy a katonalegények megjelennek a tankkal, a géppuskákkal, a könnyőbombákkal, a tüzelőanyagok az erős fecskendőkké. És ha mind ez se lenne elég, repülők keringenek a levegőben s minden percben hajlandók egy-két bombával illuzórássá tenni minden torlaszt és utcai harcot.

A torlaszharc teljesen a tegnapi. Elavult, kivénült, végelegyengülése van s talán már meg is halt. Még úgy-ahogy hangzik, még dübörög is egyes naiv tülekben a kiáltás, de a papírpétárda már lármásabb és ijesztőbb propaganda. A hatalmas levők ma nem nagyon ijednek meg a barrikádoktól, mert mindig az győz, aki a gumibotot, a géppengyvert és a pilanotok alatt pontosan dolgozó riadókészültségeket vezényli. A francia politikának, a barrikádharcosok minden mesterséges lármája ellenére, nincs mit tartania különös meglepetéstől, sem a királyságtól, sem a kommunizmus nem győzhetne, akárhogy villamos döntene a fel s akárhogy terraszkvézház márványasztalából igyekeznek is utcai várakat emelni; ez a harcmodor már csak azért is a múlté, mert nem elég gyors; még alig kalimpál a tizedik asztal az égnek és már ott, a helyszínén a rendőrség, a páncélkocsi, a tank a tüzzel és a tüzelőanyag a hideg tussal.

A német republikát elárulták belülről, átintrikálták a vészes reakció kezére; barrikádokkal itt se mentek volna semmire a tüdő és a gége hósele. A francia reakció nem is álmodhat róla, hogy a hatalmat ilyen máról-holnapra átjuttassák a kezébe, ehhez a francia republika sokkal öregebb és viharállóbb. Szó se róla, a Stavisky-botrány kínos és kellemetlen módon szült bele a köztársaság ügyeibe, és az eldugadó panama adott hangot az utcának és buktatta meg a Chaumpeux-kormány egyes miniszterei után végül magát a Chaumpeux-kormányt is. Chaumpeux bukását a fasisztus

Nem hivatalos jelentés szerint:

Belgrádban megszületett a Balkán-egyezmény szövege,

amelyet ünnepélyes külsőségek között Athénben írnak alá az érdekelt államok február 9-én

Elzárkozott a nyilvánosság elől az egyezményt létrehozó külügyminiszteri négyes

Belgrád, február 6

A négy külügyminiszter: Titulescu, Jeftics, Maximosz és Tevfik Rüzsi bej belgrádi találkozója véget ért és a Balkán-egyezmény megkötésére irányuló tárgyalások befejezést nyertek.

A közvélemény természetesen nem nagyon pillanthat be ezuttal sem a tárgyalások kulisszái mögé s csak annyi bizonyos, hogy a balkáni Locarno egyezménye megkötöttnek tekinthető. A négy külügyminiszter belgrádi értekezlete csupán az egyezménytervezet végső formájában való megszövegezésére irányult s magát a Balkán-paktumot ünnepélyes keretek között Athénben fogják aláírni.

A szombaton délelőtt már megkezdett tanácskozások szigorúan zárt ajtók mögött folytak és a négy külügyminiszter megállapodásairól semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságra. Vasárnap, amikor a Balkán-értekezletet már lezárták, hivatalos közleményt adtak ki a közvélemény tájékoztatására. A hivatalos közlemény ezuttal is, akárcsak a zágrábi kis-antant-értekezlet esetében, rendkívül szűkszavú és csak nagy általánosságokat, közismert közhelyeket mond, magáról a Balkán-paktum érdemi részéről pedig mélységesen hallgat.

A közlemény szövege megállapítja, hogy Görögország, Románia, Törökország és Jugoszlávia külügyminiszterei február 4-én, vasárnap a jugoszláv külügyminiszteriumban parafálták a Balkán-egyezmény hivatalos szövegét. Az egyezménynek máris ünnepélyes és hivatalos aláírása február 9-én lesz Athénben s ezalkalommal hozzák nyilvánosságra a Belgrádban megkötött megállapodásokat is.

A közvélemény számított arra, hogy a négy külügyminiszter a vasárnap délutánra ígért sajtófogadáson bővebben is

nyilatkozik a történelmi jelentőségű egyezményről, ez azonban elmaradt. Az újságírók összegyűltek a jugoszláv külügyminiszteriumban, de fáradozásuk hiábavaló volt, mert a külügyminiszterek sem együttesen, sem külön-külön senkit sem fogadtak és semmiféle nyilatkozatot meg nem kockáztattak.

A hivatalos közlemény kiadásával a belgrádi Balkán-értekezlet véget ért. Tevfik Rüzsi bej török és Maximosz görög külügyminiszter vasárnap reggel már elutazott Belgrádból. Titulescu és Jeftics a belgrádi jelentés szerint szerdán utazik Athénbe, az egyezmény tün-

pélyes aláírására.

A jugoszláv főváros sajtója nagy megelégedéssel számol be a belgrádi tanácskozások sikeréről. Általánosságban az a vélemény cseng ki a sajtókommentárokból, hogy a szerződés 5 évre szól s a mai területi viszonyok teljes biztosítása mellett minden szerződő államnak tökéletes biztonságot nyújt.

A Politika ezentúl még azt emeli ki, hogy a Balkánegyezmény megkötése Romániát is nagy örömmel töltheti el, mert Take Jonescu hajdani balkáni politikáját ez az egyezmény most Titulescu közreműködésével meg is valósította.

Vihar a Földközi-tengeren

Felső-Olaszországban hóvihár tombolt, Triesziben forgószél pusztított

Működni kezdett Ancona mellett egy régen kialudtnak gondolt tűzhányó

Páris, február 6.

Vasárnap borzalmas vihar vonult végig az Adriai- és Földközi-tengeren és a partvidékeken. Algirban egy 200 méter hosszú és 17 méter széles, tengerrengéstől eredő hullám többszáz méter hosszúságban valósággal szétrombolta a kikötői épületeket.

Milánói jelentés szerint Felső-Olaszországban írtózatol hóvihár tombolt. Trieszben forgószél pusztított, amely sok házról leszakította a tetőt. Számos ember, a kik nem tudtak elég gyorsan bemennekúlni a házakba, földhöz vágott és súlyosan megsebesült. A kikötőben több hajót a forgószél ereje a molónak vágott és részben megrongált, részben pedig elsüllyesztett.

Az Appenninek alján, Arcona olasz város környékén egy régóta pihenő vulkán ismét működésbe kezdett. A kiomló láva több falut teljesen eltemetett. A szerencsétlenség méreteiről még nincsenek részletes jelentések, csak annyit közöltek, hogy eddig 18 halottat ástak ki a lávareteg alól. A súlyos sebesültek száma mintegy ötvenöt. Valószínű azonban, hogy az áldozatok száma sokkal nagyobb lesz.

Az elemi csapások okozta kár óriási.

rendszerei kárörvendezően és a saját mellüket döngöztetve, a demokrácia-rendszer gyengeségének minősítik. Holott a valóságban épp a demokrácia győzelme, hogy a megtámadott és meggyanúsított kormány engedett a közvélemény nyomásának. Fasiszta és félfasiszta országokban persze szó se lehet botrányról, panamáról, — próbálja csak valaki az ilyesmit kipattantani és világgákiáltani. És arról is van már példa ez országok történetében, hogy a panama átbüzlött a határokon, de az uralom úgy tett, mintha misem történt volna, maradt ragadt tovább, tartotta az uralom gyeplőit nem éppen tiszta kezében tovább.

Semmi kétség, a kormányválság, akármerről jön is, senkinek se használ, Franciaországban sem. Nyolc-kilenc hónap óta ez az új Daladier-

kormány már az ötödik. A világválság és az égető külpolitikai problémák idején bizony jobb lenne, ha egyetlen állandó és szilárd kabinet kezében futnának össze az ügyek. De látni kell, hogy a francia republika, ha nem is örvendő, de kibírja a válságokat is. Kétszer-háromszor huszonegy óra alatt minden tárca megkapta a maga felelős miniszterét, az irány, néhány centiméterrel jobbra, vagy balra, de csaknem ugyanabban a vágányban megy tovább. Nem hogy a parlamenten kívül állók, de a sáncokon belül ordítózkodók sem jutnak e válságok közepette arasznyival sem közelebb a céljukhoz. A francia elnökök nem kísérletező és politikához nem értő tábornokok, hanem a hagyományokat tisztelő polgári politikusok. Ezek az elnökök tisztelik a szavazó-

nép votumát, mindaddig, amíg a választási idő le nem járt és másként nem döntött ötlesege a szavazó. Ma a baloldali a többség, tehát a baloldal a felelősség. A négy kormány-párt, amely a legutolsó háromnegyed évben az ügyek vezetését egymástól átvette, ez a baloldal adta és a baloldal adja Chaumpeux elnepszerűtlenedése után az ötödiköt is. És az ötödik után a hatodik is elkövetkezhet; maga Herriot még mindig nem koptatta el önmagát. Európára nézve szerencse ez a baloldali uralom, mert a baloldal minden körülmények között békét akar. Ha a francia nép úgy akarja — és nem barrikádokon, csak választások útján akarhatja így, — hogy Tardieu jöjjön és az ő hangos és harcias jobboldala, akkor a béke legalábbis egy időre problematikusává vált.

Tessék kívánni és eltenni!

3. sz. SZELVÉNY a B. L. februári regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab februári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 február havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatották Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál (Cosmopolis, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Tizenhárom napja fekszik a szilágysomlyói aggmenházban egy eltemetetlen hulla

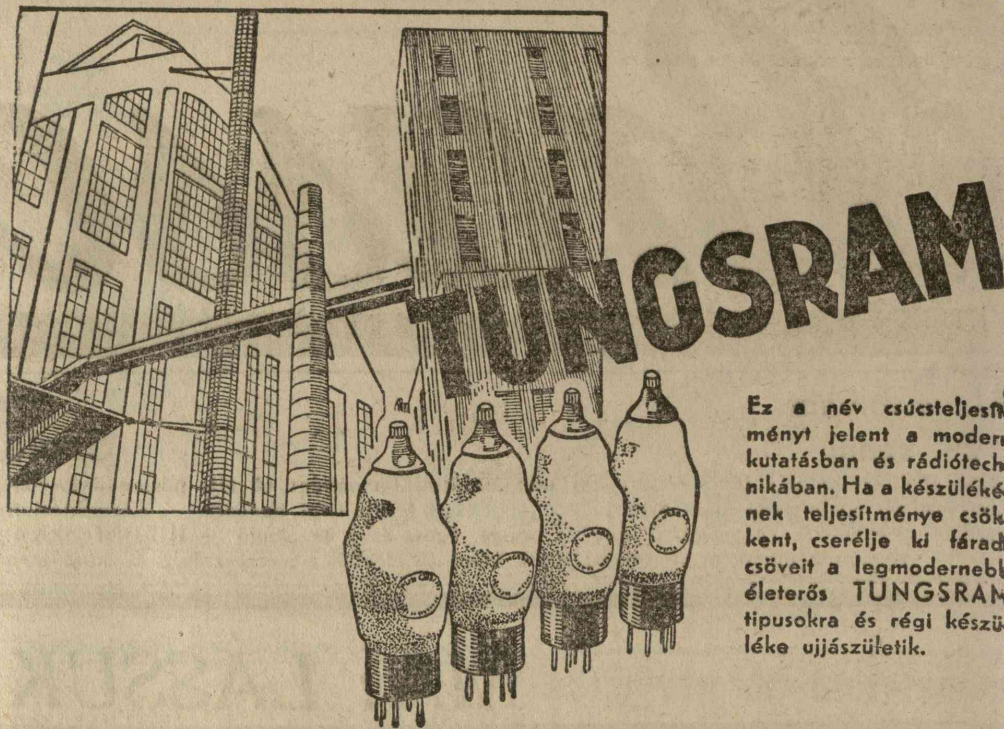
Szilágysomlyó, február 6
A szilágysomlyói aggmenházban tizenhárom napja fekszik eltemetetlenül egy női hulla. A hullát a közeli kórházból szállították oda, de mivel személyazonosságát nem tudták megállapítani — el sem temették. A hatóság nem temettet, hozzátartozók kilétét nem nyomozzák, a rendőrség nem is tud a felháborító esetről.

Jobban fizetjük az adót

Bukarest, február 6.

Hivatalos kimutatás szerint, amint azt maga a pénzügyminisztérium is elismeri, az állam bevételei kedvezően haladnak. A január és február hónap, akárcsak a magán gazdaságban és a magánkereskedelemben, az állami bevételek terén is „holtszezont” jelent. Ennek ellenére az idén az ország aránylag kielégítően adózott.

Január végén voltak még napok, amikor az állam napi bevételei elérték a 70 millió lejt, ami 1933-ban nem fordult elő.

Ez a név csúcsteljesítményt jelent a modern kutatásban és rádiótechnikában. Ha a készüléknek teljesítménye csökken, cserélje ki fűrészcsoveit a legmodernebb életereos TUNGSRAM típusokra és régi készüléke újjászülhetik.

CESARE BATTISTI, AZ ASSZONYA ÉS A FIA

Páris, február 6

Az a tragédia, amelyet ma végigéltem, kilenc fényképből és egy mondatból áll.

A kilenc kép elhomályosítja a szemet. A mondat ökolbe szorítja a kezét. Az újak görcsösen egymásba fonódnak és vak dühvel ropogva jósolják meg, hogy lesz ez másképpen is!

Az első képen kopott talián baka néz szembe velünk. Szeges bakancsa nagy lehet lábféjéhez képest, mert elől felkunkorodik. Foltos nadrágjának alul elszűkülő részén rongyos lábszárvédő csavarodik körül. A madzaga belelóg az udvar locskos havába. A munda szorjaként hat sovány testén. Fekete, torzborz bajsza belecsap ajakába, összevegyül szakállával. Arckifejezése me-rev, tekintete komor és hajlíthatatlan. Boltozatos koponyája alig tetszik ki az acélsisak alól. Kezeit összekulcsolja mellén. A csuklókon vastag lánc fonódik, az acélszemek hosszabbak a kelle-től, farkuk a talián köldökéig csüng alá.

A háttérben gyalogos, császári és királyi egyenruhában, fegyverrel a vállán, feltűzött szuronyral. Éles töltés. Mögötte csupasz fal, amelyet mindössze egy helyütt szakít meg ablaknyílás. Ezt is sűrű rács fedi.

Az olaszt csak az imént fogták el. No-ha nem lehet fiatal ember, afféle sorbeli katona, mégis kint feküdt az Adige partján, ahol csata zajlott le. Gránát csapott le mellette s a légáramlat bevágta a tölcserbe. Eszméletlenül feküdt ott, mikor rátaláltak, felrázták és beállították a sorba, a többi talián foglyok mellé.

Alig meneteltek néhány kilométert, a mikor a hadtáplálomása egy főhadnagy, aki a csapatokat nagyon kevésbé, de magát annál jobban élelmezte, az arcába bámolt, alaposan megnézte és felkiáltott:

— Hiszen ez Cesare Battisti!

Az olasz szája keserűen elrándult. Persze, tudta, mit jelent, hogy: ő Cesare Battisti. De azért pillanatig sem tagadott. Amúgy is reménytelen ettől volna. Előretartotta kezeit, amelyekre ráharkolták az acélláncot. Szuronyos katonák vették körül s megindultak vele a hadbíróság helyisége felé. Később egy kövér, sörhasú zupásörmeister lerángatta róla az egyenruhát és civilrongyokba bújatta. A tárgyalótermet gyorsan szellőztetik. Egy ezredes elnököl. Feszület.

Ez látható a második és harmadik képen.

*

A negyedikén már egy katonai szeker közepéről mereng a világba az összekötözött olasz. Szeme tágranyúl, lát-szik, jól magába akarja szívni a dolgok képét, hiszen most látja utoljára. A vesztőhely felé haladnak. A szekeret gyalogosok, lovasok fogják közre, kivégzési díszmenet, amilyen másfél száz évvel ezelőtt volt szokásos. Párisban, a Grévetéren, a tanács házával szemközt.

Megkapóan intellektuális arc.

Nem is lehet másképpen. Hiszen tudós. Egyike a legjobb olasz geográfusoknak. S lapot szerkeszt. Amelybe dolgozik Mussolini is. Egy káplár. Battisti

harátja.

Kicsi lap, nagy harcokkal. Trientben jelenik meg, olasz földön, osztrák uralom alatt. A Terra Irredenta-n. Azon a földdarabon, ahol minden talián vak szenvedéllyel lázad a Habsburgok uralma ellen. S ahol e lázadásnak Cesare Battisti a vezére. Képviselőnek is megválasztják. A Reichstag-ban forrongó szónoklatokat tart. Olaszul. Obstruál. Tíz-tizenkét órát beszél egyfolytában. Nem értik. Mindegy. Nem az a fontos, amit elmond, hanem az, ahogyan elmondja. Ez már maga a nemzeti forradalom. A fejével játszik. Nem törődik vele. Olt-hatatlan fanatizmus hajtja. És nemesíti meg. Mint minden idealizmus, amely tisztá.

Amikor az olasz „testvérm nemzet” elköveti „aljas árulását” — amint ma az aljas áruló követ el nemzeti testvériesítést — akkor Cesare Battisti átszökik a határon.

Felölti az egyenruhát és a lövészárkok sarában összefekszik Mussolini káplárral.

Később elfogják, halálra ítélik, szekerre emelik s már ott is áll a bitó előtt, amely mellett, ha az emlékezet nem csal, fekete magánöltönyben, két pribék között, a Kozarek veres, kerek, pattanásos, röhögő pofája felismerhető.

*

A következő képek filmszerűen Cesare Battisti végperceit mutatják. Egyik fotográfián katonák gyűrűjében áll, előtte tiszt ur a verdiktet olvassa. Battisti me-rev arccal figyel, bajsza változatlanul belecsüng a szájába. A másikon már ott áll a bitó alatt. Kozarek éppen a nyakába illeszti és összeszorítja a hurkot. A pribékek jobbról balra vállába akaszt-kodnak és csüngenek rajta, teljes erővel huzzák lefelé a geográfus törzsét. A talián feje már féloldalra hajlik, alábígygyed, szeme lezárul. Az utolsó képen a képviselő a kötélén csüngve szemléltető, teljes nagyságban. Mellényéről lepattan-tak a gombok, kitetszik fehér inge és nyakkendője, amely selymes lehet, mivel villannak rajta a napsugarak. A bitó

Uj időközi bizottságot kapott Arad, de a magyarság nem kapott képviselőit ebben a bizottságban

Arad, február 6.

Szombaton délután az aradi városházára megérkezett az időközi bizottságot feloszlító belügyminiszteri rendelet.

Aradon már hónapokkal ezelőtt feloszlatta a választott tanácsot a Vajda-kormány s azóta a város ügyeit kinevezett időközi bizottság intézte, amelynek elnöke Ursu János dr. volt.

Az új miniszteri rendelet ismét dr. Ursut állította a város élére s rajta kívül a bizottságban helyet foglalnak még: Constantinescu Sándor tanár, Sapra Emánuel Astra-gyári igazgató, Batu Joan bankigazgató, stb.

Az új bizottság összeállításában az a meglepő, hogy magyar tag senki sem jutott be s a belügyminiszteri rendelet teljesen mellőzi a Magyar Pártot.

Szabó Dezső színpadra viszi „Az elsodort falu”-t

Judit szerepét
Bajor Gizinek ajánlja fel

Budapest, február 6.

A magyar irodalmi és művészeti élet középpontjába néhány nap óta ismét Szabó Dezső neve került.

Szabó Dezső darabot írt.

Az egyik budapesti hétfői lap munkatársa a budai kávéház törzsasztala mellett megszólaltatta ezt a sajátságosan eredeti magyar író, aki a következőket mondotta az újságíróknak új terveiről:

— Annyi regényt züllesztettek már át drámává, hogy én is elhatároztam, hogy az „Elsodort falu”-t színpadra viszem. A dolog sokkal kellemesebben megy, mint gondoltam, úgyhogy már nagyjából kész is vagyok.

Szabó Dezső közlése annál meglepőbb, mert az író eddig még mindig ellenállott a színigazgatók és a színpadi ügynökök kérésének.

— Igen sok motívum vitt arra, hogy ezt megtegyem — feleli. — Először az, ahogy

ha ez a dráma nem is lesz olyan művészi értékű, mint a regény, mégis nagy emberi érzéseket s egy közösség tragikumát fogja színre vinni s így talán termékenyebb estét fog adni a közönségnek, mint például a „Juci férjhezment”, vagy a „Halló 1934” fajtájú színdarabok. Azután megvallom, végtelenül szívesen írok a regényem alakjait élő hushan és élő hangban látni és hallani. S még őszintebben megvallom: az anyagi része is vonz a dolognak, hiszen ha egész életem munkásságát potyán elrabolhatták tőlem,

talán nem olyan nagy bán, ha ötven-négy éves fővel én is kezdek a kenyérkereset gondolni.

— De lehet-e ilyen nagy regényt össze-zsufolni egy drámába?

— Nagyszerűen! — hangzik a határozott válasz. — Hisz minden agazi dráma zsufolt egy bizonyos értelemben. Ut felvonásba osztottam s így néldául: az első

fölött magasodik Kozarek, joviálisan mosolyog, azzal a jóérzéssel, amely mindannyiunkat eltölt a teljesített munka után. Két oldalt a pribékek derülnek. A kövér zupás a csüngő test mellé szorul, nehogy lemaradjon a lemezről.

Annyit nyilván mindenki tud, hogy ez egy hazaárulás lefolytatott és befejezett színjátéka volt.

Illetve, ha az olasz testvérm nemzet szempontjából ítéljük meg a dolgot, akkor minden talián hadimártírok legnemesebbikének, leglelkesebbjének szörnyű kinhalála.

Cesare Battisti, a maga lángoló, önfeláldozó nemzeti forradalmában hőrosa volt. Egyebet nem mondhat Mussolini sem, akivel együtt szerkesztette a Terra Irredenta kis lapocskáját s akivel együtt feküdt kint az olasz hegyek robbanó, véres világában.

*

Ennyi a kilenc fényképről.

S most következék a mondat. Amit csak egy irok ide, ahogyan olvastam. Megjegyzés, méltatás, magyarázat nélkül. Mert szent ez a mondat. Történelem. Korszak. Gyalázat lenne minden hang, amely kísérelni merésznél. Cesare Battisti emlékének a gyalázata.

Tehát, ime, minden változtatás nélkül a mondat, amely megkoronázza Cesare Battisti bitóra húzott életét:

— De felesége és fia száműzöttek házjukban... antifasiszták... árulók!

Mikes Imre

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzés, esetenél a természetes „Ferenc József” keserűváz kitűnő házszer, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megígyleték, hogy a **Ferenc József** viz öreg embereknek is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat.

felvonás, az Ilona-nap keretében, a regénynek egész a háború kitöréséig terjedő részét egyesíti magában és a háború kitörésével végződik. A dráma főhőse természetesen Farcádi Judit s rajta kívül még egész sor egyszerű szerep van benne. Igen nagyhatású tömegjelenetek, a faluról és a frontról, élénkítik a cselekményt.

Az újságíró ezután megkérdezte, hogy melyik színházat tartja legalkalmasabbnak a színdarab előadására, mire így felel:

— Ez a legdomborubb gondom az egész ügyben, mert mindenesetre nagy színpad kell hozzá. Azt hiszem, hogy egy ilyen regénynek (mely a mai Magyarország legelterjedtebb könyve) a színpadi előadása hatalmas érdeklődést fog felkelteni, legjobbnak találom, ha kapnék vállalkozót, hogy a Városi Színházban mutathassam be. Ez mindenképpen megfelelő tér volna a darab számára.

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Sermandrée
szappannal

A nyugtalanított Ausztria

A Heimwehrbe kényszeríti az összes politikai pártokat

Titokban már „átszervezték” a tartományi kormányzóságot — Starhemberg herceg egyre inkább az élre kerül

Bécs, február 6.

Az ausztriai politikai körök rendkívül nagy figyelmet szentelnek Dollfuss kancellár budapesti útjának, amely néhány nap múlva már meg is történik. Ez a nagy figyelem abban a helyzetben, amelyet a német válaszcikk okozott, teljesen érthető és indokolt. Ausztriában még a kormány legesélyesebb hívei is nagyon jól tudják, hogy Dollfuss kancellárnak, a németországi horogkeresztis propaganda Góliátjával viaskodó liliputi Dávidnak külföldi támogatásra van szüksége, hogy a közeli napok nagy mérközéseit sikerrel vívhassa meg és megmaradhasson a helyén. A magyar barátságot pedig nem megvetendő ütőkártya Dollfusséknak, akkor, amikor az olasz rokonszenv, amely a rendi alkotmány kihirdetése után tüntetőleg fordult Ausztria felé, most hirtelen mintha meglazult volna.

A sok hozsánna alján, amely Suvich olasz külügyi államtitkár bécsi látogatását olyan ünnepélyessé tette, megmaradt a keserves csalódás salakja. Az osztrák politikai körök már tisztában vannak azaz, hogy Suvich látogatása csak kerekekben volt ünnepélyes, valójában azonban kemény leckét jelentett Dollfussék számára. Suvich állítólag kereken kifejtette Dollfuss kancellár előtt, hogy Olaszország cseppet sem elégedett az osztrák kormány bel- és külpolitikai módszereivel. Egyrészt a rendi alkotmány végrehajtásánál hagyták Dollfussék figyelmen kívül azokat az irányelveket, amelyeket Mussolini követelt, másfelől pedig Ausztria a magyar barátság megszerzésére sem tette meg a kellő lépéseket, már pedig Dollfussnak nem szabad figyelmen kívül hagynia, hogy éppen a magyar kapcsolatok kimélyítése erősítené meg a helyzetét, miután mindkét államnak elsőrendű érdeke, hogy az osztrák-magyar határvonalon békesség és rend legyen. Ez pedig a magyar-osztrák gazdasági kapcsolatok kimélyítésére is igen üdvös hatása lett volna.

Dollfuss tehát február 7-ikén Budapestre utazik és igyekszik pótolni az elmulasztottakat. Nincs okunk kételkedni abban, hogy utja eredményes is lesz, bár azt sem szükséges elhallgatni, hogy Magyarország a leszerelési kérdésen keresztül éppen eléggé elkötelezte magát Németország felé. De a külpolitikai barátkeresés mellett Dollfuss otthon is építgeti a maga kis hadállásait a náci veszedelemmel szemben. Amint néhány nappal ezelőtt Alsóausztria hatalmas paraszttömegeit mozgatta meg és birta nyílt színváltásra a kormány politikája mellett, vasárnap Tirolban erősítette meg újra a helyzetét.

A tirolai parasztszövetség és a Heimwehr egyszerre tartotta meg gyűlését. A parasztszövetség naggyűlése rendkívül figyelemreméltó határozati javaslatot fogadott el, amely valószínűleg ismét újabb lökést ad a Dollfuss-kormány politikájának. A naggyűlés ugyanis kimondta, hogy mindenben helyesli a Heimwehr politikáját és magatartását. Azonkívül leszögezte, hogy helyesnek találja a politikai pártok megszüntetését, illetőleg beolvasztását s ennek az átalakító munkának keresztülvételével a kancellárt bízta meg. A Heimwehr gyűlésén Starhemberg herceg és Steidle dr. mondott beszédet. Mindketten arra az álláspont-ra lyukadtak ki, hogy a Heimwehr és a földművelőszövetség célkitűzései nagyjában azonosak. A Heimwehr vezetői is hangsúlyozták, hogy Dollfuss szeptemberi programját végre kell hajtani, azaz le kell szerezni a pártpolitikai mozgalmakat és le kell számolni a náccal. Végül azt hangsúlyozták, hogy a Heimwehr rendületlenül kitart Dollfuss mellett.

Az innsbrucki két naggyűlésnek hétfő reggelre már meg is volt a feltűnő

eredménye. Tirolban azonnal megkezdették a nagytakarítást és hétfőre a tartományi kormányzatot teljesen átszervezték és hatáskörét tartományi bizottságra ruházták át. Erre vonatkozólag a tanácskozások az éjszakai órákban zajlottak le. A tartományi kormányzótól kinevezett tartományi bizottság, az ugynevezett direktórium hétfő reggelre már meg is alakult s tagjai a következők lettek:

1. A Heimwehr vezetőségének két tagja.
2. A parasztszövetség és az ifjúsági szervezetek elnökei.

3. Az osztrák Heimwehr rohamosztagok parancsnoka.

4. A munkások képviselője, akit később neveznek ki.

Valószínű, hogy a többi ausztriai tartományok is követni fogják a tirolit példát, ami végeredményben csak Dollfuss helyzetének lényeges megerősödését és a politikai pártok befolyásának ugyanolyan mértékű csökkenését vonja maga után.

Itt említjük meg, hogy az osztrák kormány a stréghi munkatábor vagyonát, amelynek tagjai nemrégiben Magyarországra szöktek át, büntetésből elkobozta.

Ujabb letartóztatások Biharmegyében a leleplezett kommunista szervezkedés ügyében

Egy nagyvárad urileány irányította a földalatti szervezkedést

Nagyvárad, február 6.

Beszámoltunk már arról, hogy a nagyvárad sziguranca széleskörű kommunista szervezkedést leleplezett le Biharmegyében és a nagyszalontai és margittai kommunista sejtiszervezetek irányítóit és futárjait már le is tartóztatta.

Az eddig őrizetbe vett emberek mellé most újabbak kerültek. Nagyszalontán Bagosi Ferencet, Szatmári Mihályt és Lőrincz Mihályt tartóztatták le. Ezeknek lakásán a sziguranca emberei házkutatást is tartottak s állítólag meg is találtak a kommunista központtól küldött parancsokat és utasításokat, amelyek a szervezet kiépítésére vonatkoztak. Szatmári Mihálynál lefoglalták azt a sarló és kalapácsjelvényt, amelyet karácsony előestéjén a mozgalomban Nyírot áránéven nyilvántartott Kiss Lajos ifjurmánának kellett volna körülhordoznia. Kiss azonban, amint az a nyomozás során kiderült, a bádögéből kivágott szovjetjelvényt nem hordozta körül a Betlehemek és

a háromkirályok csillaga mintájára, amiért az ifjurmánok szervezettől erőteljes megróvásban is részesült.

A sziguranca emberei egyébként Bagosi Ferenc vallatása közben tudták meg, hogy a mozgalmat Singer Klári nagyvárad urileány szervezte meg és irányította körülbelül egy éven keresztül. Singer Klári Nagyszalontán Bobca Józsefnél lakott egy ideig, amikor pedig a sziguranca emberei gyanuba fogták, akkor költözött át Tóth Józsefékhez.

Margittán újból tizenkilenc embert tartóztattak le és kísérték be Nagyváradra. Ezeknek a nevét Hámos József vallatása közben szerezte meg a sziguranca.

Érdekes, hogy amíg a Nagyváradon letartóztatott kommunisták ügyét a hadbíróság fogja tárgyalni, addig a nagyszalontai és margittai érdekelték csak rendes bíróság elé kerülnek, aminek magyarázata abban van, hogy a két vidéki városban nincsen osztrákállapot.

A parlament megkezdte az igazolási vitát

Megérkeztek a külföldi pénzügyi szakértők

Demetrescu Dovel az új bankkormányzó átvette hivatalát

Bukarest, február 6.

Az ellenzéki pártok összesen 49 megye választása ellen nyújtottak be fellebbezést.

A tömeges fellebbezésnek tulajdonítható, hogy a hétfői ülésen csak a megfellebbezetlenül maradt 24 vármegye választottjainak igazolási vitáját kezdték meg.

Az ellenzéki pártok az erdélyi megyék közül: Alsófehér, Arad, Bihar, Kolozsvár, Fogaras, Hunyad, Máramaros, Naszód, Maros, Udvarhely, Szilágy, Szatmár, Szeben, Nagyküküllő, Temes-Torontál és Torda megyék választásait fellebbezték meg.

A fellebbezések nagyrészt a nemzeti-parasztpárt nyújtotta be azért, hogy minél hosszabb vitát erőszakoljon ki és ennek során felfedhesse a választási visszaéléseket. Tatarescu miniszterelnök tudvalevőleg, közvetlenül a színeji merénylet után, kiengesztelődés-ajánlatot tett a pártoknak, amelyeket arra kért, hogy a kormány sürgős intézkedéseinek lehetővé tételére az igazolási vitát lehetőleg szabják egészen rövidre. Ezzel szemben ígéretet tett, hogy azokban a megyékben, ahol valóban súlyosabb visszaélések történtek, a többség minden további nélkül megsemmisíti a választásokat.

Ebből az ígéretből azonban nem lett semmi. A többség ugyanis elhatározta,

hogy egyetlen fellebbezésnek sem ad helyet. Ezen körülmények között az ellenzék felkészült arra, hogy választási sérelmeit a parlament elé vigye. A kormány erről idejében értesült, mert ugy a kamarában, mint a szenátusban már a szombat délutáni ülésen elhatározták, hogy a törvényhozó testület mindkét háza naponta kettős ülést tart. Az egyiket 3-7-ig, a másikat este 9-től éjszaka 11 óráig.

A szenátus egyébként már meg is alakult, amennyiben a szombati ülésen a szenátorok háromnegyed részét leigazolták. A kamarában három igazoló bizottság alakult. Egyik leigazolja a másikat és csak azután történik meg a kamara tényleges megalakulása. Ez a három bizottság már foglalkozott is a választások ellen benyújtott fellebbezésekkel és azoknak nagyrészt visszautasította. Ezek a fellebbezések tehát a bizottságok elenzavazatával kerülnek a parlament elé, ahol a többség biztosan leszavazza őket.

A kormány egyébként elhatározta, hogy a választások megsemmisítésére indított ellenzéki harcban Jamandi és Juca belügyi államtitkárok, valamint Inculiet belügyminiszter fogják a kormány álláspontját védelmezni.

Amint jelentettük, a külföldi szakértők szombaton délután fél ötkor a fővárosba

érkeztek. A hitelezők, mint ismeretes, összesen három szakértőt küldtek ki Románia fizetőképességének felülvizsgálására. A három közül azonban csak kettő, névszerint Richard francia és Hall Patsch angol szakértő érkezett meg, míg Bruin holland szakértő csütörtökre jelezte érkezését.

A külföldi megbízottakat az állomáson Zauceanu, Románia madridi követe és népszövetségi delegátusa, Auboin és Leverve külföldi ellenőrök, Lăzeanu pénzügyminisztériumi vezérigazgató, Stănescu, a dohányjövédéki pénztár vezérigazgatója, továbbá Picharles, a pénzügyminisztérium mellé kirendelt francia szakértő fogadták.

Közvetlenül megérkezésük után a külföldi szakértők kihallgatáson jelentek meg Stănescu pénzügyminiszternél, akivel egy órán keresztül tanácskoztak.

A külföldi szakértőknek tulajdonképpen az a megbízatásuk, hogy Románia külföldi hitelezőinek részletes jelentést tegyenek Románia gazdasági helyzetéről és különösen az ország fizetőképességéről.

Értesüléseink szerint a kormány részletes emlékiratot készített, amely kedd reggel már megjelenik hatalmas könyv formájában is. Ez a könyv egyrészt a Madgearu által felsorakoztatott adatokat tartalmazza, másrészt pedig a liberális kormány megállapításait és bizonyítékait az ország fizetőképességéről. A memorandumot kimondottan a népszövetségi szakértőknek készítették.

A kormány által rendelkezésükre bocsátott adatokból a népszövetségi szakértők részletes jelentést tesznek majd a külföldi hitelezőknek Románia fizetőképességéről. Miután a jelentés megtörtént, valószínűleg február végén vagy március első napjaiban a román kormány bizottságok küld ki Párisba, ahol megindulnak a tárgyalások a külföldi adósságterhek csökkentése érdekében.

BEIKTATTAK A NEMZETI BANK ÚJ KORMÁNYZÓJÁT

Vasárnap reggel megjelent a hivatalos lapban az a királyi dekrétum, amely Demetrescu Dovel nevezi ki a Nemzeti Bank kormányzójává Anghelescu Constantin helyébe, aki tudvalevőleg saját jószántából lemondott.

Demetrescu, az új bankkormányzó, már szombaton délután letette az esküt a pénzügyminisztériumban, hétfőn délelőtt pedig átvette hivatalát. Érdekes, hogy egyes liberális lapok is fájlagják Anghelescu távozását. A volt bankkormányzó ugyanis, valahányszor a Nemzeti Bank és a hitel érdekeiről volt szó, saját pártjával is elmentébe került és ezért még politikai ellenfelei is elismerik érdemeit.

Megbízhatóságban, jólértesültségben, hirszolgálatban a

B. L. vezet,

amely havonta tíz ives eredeti magyar regényekkel ajándékozza meg az olvasót. Ajándék-regénytarunkban eddig megjelent kötetek:

Kőrösi László: **A kis Kovalev**

Osváth Tibor: **Valaki szalad a lány után**

Farkas Aladár: **Szimulánsok**

Finta-Huszár: **Kőkereszt**

A B. L. új előfizetői 4 lej kezelési díj befizetése esetén, megkaphatják Finta-Huszár: „Kőkereszt” című ajándék-regényünket.

A B. L. havi előfizetési díja 60 lej.

A Stavisky-botrány utabb eredménye

Megbukott Páris rendőrfőnöke, a hires Chiappe

Három miniszter vált ki az új kormányból Chiappe menesztése miatt
Daladier: Semmi sem állíthat meg a közélet megtisztításában

Páris, február 6.

A francia politikai élet fölött ma is Stavisky árnya lebeg. A világraszóló botrány most újabb áldozatot követelt. Chiappe, a nagy párisi rendőrfőnök, a francia közélet egyik számottevő egyénisége megbukott.

Chiappe az utóbbi időben éles támadások középpontjában állott. A képviselőház baloldala és az utca egyaránt követelte lemondását. A baloldali sajtó azzal gyanúsította, hogy suba alatt támogatja a szélsőjobb-dalai alakulatokat. Hogy a Stavisky-ügyben mennyire volt szerepe, azt természetesen nem tudni. Mindenesetre Chiappe volt az, aki közvetlenül a botrány kitörése után kijelentette, hogy a rendőrség ismerte Stavisky üzletemit, de nem tehetett ellene semmit, mert meg volt kötve a keze. De hogy ki kötötte meg a hatóságok kezét, arról Chiappe még ma, lemondása után sem nyilatkozik.

Chiappét Daladier miniszterelnök menesztette, kinevezve helyébe Sibourt, Seine és Loire megyék prefektusát. Chiappe bukása részleges kormányválságot idézett fel. Már napok óta hírlett, hogy a kormányban éles ellentétek merültek fel azok miatt az intézkedések miatt, amelyeket Daladier tervez egyes magasállású és a Stavisky-ügybe keveredett köztisztviselők ellen. S valóban, Chiappe menesztése miatt lemondott Fábry hadügyminiszter, Pietri pénzügyi és költségvetési miniszter, valamint Doussan közoktatásiügyi államtitkár. Ezek a miniszterek jobboldali csoportokat képviseltek a kormányban, s kiválással a Daladier-kormány ismét a radikálispartit jelleget nyerte.

Daladier elfogadta a lemondásokat és hadügyminiszter gyanánt visszahozta a kormányba Paul Boncourt, a volt külügyminisztert, a pénzügyi tárcát pedig Marchandau kapta. Doussain helyét nem töltötték be.

Daladier miniszterelnök különben az erőyes purifikátor szerepét játssza. Tegnap ismét nyilatkozatot adott, mondván, hogy **ő semmi sem állíthatja meg a közélet megtisztításában.** A különleges vizsgálóbizottság, amelynek kiküldését korábban elhatározták, a megalakulását követő órában kézhez kapja a Stavisky-ügy összes iratait, köztük azt a jegyzéket is, amely a Stavisky által különféle közéleti férfiaknak adott csekkekről szól.

Chiappét különben nem menesztették megszégyenítő módon, hanem felajánlották neki Marokkó főköormányzó tisztségét. Ez azonban nem volt ir Chiappe sebére. A bukott rendőrfőnök levelt intézett Daladierhez, amely szerint nem fogadja el a gyarmati kormányzó állást, hanem a politikai élet porondjára lép és a legközelebbi választáson jelölteti magát.

Nem vagyok hajlandó felajánlani magam — írja Chiappe — csak azért, hogy a kormányválságot könnyebben lehessen megoldani.

Chiappe és a jobboldali miniszterek eltávolításával a Daladier-kormány ugyan egységesebb lett, de semmivel sem erősebb. A még mindig tisztázatlan és kibogozatlan Stavisky-panama változatlanul izgalomlan tartja a francia közöleményt és a Daladier-kormány sorsa teljesen bizonytalan.

Elnökválság és új választások?

A francia belpolitikai helyzet bizonytalanságára jellemzőek azok a vad híresztelések, amelyek ellenőrizhetetlen forrásból eredve, újból és újból felbukkannak egyes lapokban. Így például több lap azt írja, hogy most már nemcsak kormányválság, hanem elnökválság is bekövetkezhetik, mert a sorozatos kormánybukások magának Lebrun elnöknek a helyzetét is megingatták.

Ismét felbukkant azután a jobboldali parancsuralmi kormányzás terve. Már korábban beszéltek róla, hogy Weygand tábornok vezérkari főnök, Lardieu, a jobboldal vezére és Chiappe a most megbukott párisi rendőrfőnök szeretnék magukhoz ragadni a hatalmat. Ezt a hirt természetesen fenntartással kell fogadni. Nagy feltűnést keltett az is, hogy Lebrun elnök ismételt kihallgatáson fogadta Doumergue volt köztársasági elnököt, aki „tekintélykormány” alakítását javasolta. Beszélnek azonban arról is, hogy az elnök feloszlattja a hovatovább életképtelenné bizonyuló törvényhozói testületeket és kiírja az új választásokat.

Vidéki városokban újból tüntetések voltak, bár ezuttal kisebb méretekben. A Jour című lap hivatalos cáfolatok ellenére ismét azt írja, hogy Páris környékén az összes helyőrségeket riadókészültségbe helyezték.

Fagyhullám Románia fölött

Bukarest, február 6

Az egész ország területén újból kemény hideg dúhög. A bukaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a Barágon fennsíkron tegnap 23 fok Celsius volt a zéró alatt a hőmérséklet. Kolozsváron 17 fok, Moldovában és Bukarestben pedig 15 fokos a hőmérséklet.

Különösen veszedelmes az időjárás Bukovinában, ahol emberemlékezet óta nem volt ilyen hideg. Csernovic jelentése szerint az elviselhetetlen hidegben megyeszerte több ember megfagyott.

Koldusok Egy magyar gépkocsis bukaresti kalandjai a miniszter ur autójában

Bukarest, február 6

A boulevard taxi-állomásáról eltűnt a legelegánsabb kocsi: Gyönyörű Steier-gépp: 23.596. Magyar sofőr vezette. Géphez hasonlóan ő volt a legelegánsabb a taxisok között. És a leggavallérabb. Mikor éjszakánként utasra fagyoskodtak, mindig bevitt a társait a legközelebbi korcsmába és meleg cujkával vendégelte meg őket.

Kollégái sajnálgatva emlegetik: — Jó fiú volt szegény boángyen. Mi történnhetett vele?

— Biztosan becsipett egy kicsit és elgázolt valakit.

Egy este aztán újból megjelent a 23.596-os. De a szám fölött már hiányzott a „Tx” jelző. Tehát magánkocsi lett. Az opera előtt állt meg. Egy tábornok és néhány vakitón elegáns hölgy szállt ki belőle. A boángyen is eltűnt a kormány mellől. Más gépkocsis foglalta el helyét. Utódja megvárja az előadás végét. A taxisok faggatni kezdik: — Ki az a tábornok?

HIGGINS SZERELME

2

(Elbeszélés)

Iria: MÁRAI SÁNDOR

— Másfél évtizeden is „kontinentális hatást tettem rá” — később, szemérmesen és finoman, így határozta meg azt a zavaros és egyáltalán nem örvendetes meglepetést, melyet lényem, modorom és ruházatom keltettek benne. Már öltözködésem is meglepte: később bevallotta nekem, hogy soha nem látott még barátai körében senkit, aki ennyire „egyéni” mert voltan öltözködni: akkortájt például nem viseltem nyakkendőt, sem galért, s kivágtam nyakuk trikóingben sétáltam a Montparnasse-on, kálap nélkül, mint egy hintáslegény. Az Isten tudja, miért zárt szívembe Higgins? Alig ültem oda asztalához, már megszólított. Nagyon rossz szul beszélt franciául. Inni kezdtünk. Mint minden egészen nagy, elsőrendű emberi kapcsolat, a barátság is villámcsapásszerűen jelentkezik, mint a szerelem. Félóra múlva Higgins életre-halálra barátom volt. Kérte, hogy fotográfáljam le, megmutatta nekem édesanyja és nővére arcképét, sőt egy hosszuszörű, nyolchónapos dán uszár arcképét is, megadta londoni lakáscímét és telefonszámát, megbízott weekendre vidéki házukba. Kissé csodálkozott, mikor elárultam neki, hogy Angliában, sajnos, egyelőre nem kerekstem fel, mert nincsen utlevélem s odahaza, Komániában, köröznek. Azzal az elfogulatlansággal, mellyel csak angolok tudnak életbevágó dolgokat megítélni, udvariasan érdeklődött nálam, hogy loptam-e? Mikor értésére adtam, hogy még nem loptam, de katonaszökevény vagyok, kissé elkomorodott. Valamilyen okból, melyet én nem ismertet s nem is értem, nem volna meg soha, jobb szemmel nézett volna, ha kiderül, hogy loptam. Mindent kissé sportszerűen fogott fel: az ő szemében egy gentleman mindig és minden körülmények között helyesen cselekedett, akkor is, ha loptott. Ha egy gentleman lop, arra tréfás, vagy sportszerű oka van; így gondolkozott. Egy szóval kifogástalannak talált, mert a barátja voltam.

— Félóra alatt ijesztő mértékben rugtunk be, egyrészt az italoktól, melyeket Higgins rendelt, másrészt a köcsönös örömtől, hogy barátot találtunk. A kávéház terraszán zajlott az esti élet. Higgins, tekintettel életének ilyen szerencsés fordulatra, elhatározta, hogy hazamosabb ideig marad Párisban, mint tervezte, s pénzt hozat Londonból. Ezt heyeseltem. Azt mondta, soha nem volt még barátja. Szerénysége, naiv bizalma meghatótt. Kérdeztem, ismer-e valakit Párisban, valami jótét nőt, lelket, férfit, vagy nőt, aki kalauzolhatná az idegenben? Tagadó választ adott. Szeretne megtanulni franciául, mondta szemlesütve. Ez a legnagyobb önfeláldozás, amire angol vállalkozhatik. Rögtön bemutatam Susanne-nak. — Susanne a szomszéd asztalnál ült s már jóideje reménytelen pillantásokkal méregette és jóindulattal szemlélte a részeg angolt. Részeg angol olyan jelenség a Montparnasseon, mint a rossz termés hirtelen egy gabonatorzsdén. Az árak gépiesen emelkednek. Susanne nem ismerte a formaságokat. En magam csak felületesen ismertem őt. Egy volt a sok ezer közül, akik jelenlétükkel élénkítették a Montparnasse pezsgő életét. Nem tudtam róla rossz és nem tudtam róla jót. Nem voltunk kiscsinnyesek, sem szigorúak a Montparnasseon. Francia lány volt. Higgins mély tisztelettel fogadta s kérte, adjon neki francia órákat. Később Susanne is berugott. Akkor, éjjel felé, sorsukra hagytam őket.

— Aztán nem láttam őket többé. Hetek múlva hallottam csak, hogy Susanne öngyilkos lett, meghalt. Mint egy regényben. Ez is előfordul. Általában, minden előfordul.

— Susanne szerelmes volt és gázal mérgezte meg magát. En akkor már elfelejtettem Higgins-t is, Susanne-t is. A Dome-kávéházban felületes részvétellel beszéltek Susanneról. Egy idősebb francia műkritikus miatt ölte meg magát. Állítólag féltreértésből halt meg, hibásan rendezte halálát a műkritikusnak le-

— Condescu volt hadügyminiszter... A gép tulajdonosa.

— Hát az a jóképű boángyen hol van?

— A rendőrségen... Letartóztatták, mert a piacon dolgozott a miniszter ur kocsijával.

A rendőrségi napló:

— Csalo Antal, 25 éves. Nagyvárad gépkocsis. Condescu tábornok, volt miniszter szolgálatában. Visszaélt gazdáj, balmával és becsapta az államot. Taxik engedély nélkül utasokat szállított a tábornok ur kocsijával. Holnap át kell vinni az ügyészségre...

Csalo Antalnak haterzer lej fizetés, volt a miniszter urnál. És teljes ellátás. Azonkívül rengeteget keresett azzal, hogy piacról állította a gépet, mikor a gazdájának nem volt rá szüksége. Persze annak tudta nélkül.

Volt mielőtt gavalléroskodni. És Csalo, ha csalásból is, de főúri módon gavalléroskodott. Csak úgy szórta a pénzt.

Mindig jószívű volt. És ez volt a veszete. Ez árulta el s ez vette börtönbe. Egy este a Corso kávéház előtt lelekedett vendégre. Itéletes idő volt. Mazon gondolkozott, hogy haza megy. Reggel ugyanis vidékre mennek a miniszter urral.

Ekkor síró-kórus tört elő a kávéházból. A koldulók vakok. A bukaresti éjszaka megszokott jelenete.

Mint ha a beléjük fagyott sóhaj mosolva belőlük a kávéház meleg lehelletére.

Mikor kijöttek, a fagyos szél majd nem Csalo gépjéhez vágta őket.

Rémüldözve kapaszkodtak egymásba: — Hogy jutunk haza?

És a szélhámos miniszteri gépkocsisba megmozdult a boángyen emberi szíve.

— Hol laktok?

— Az otthonban...

— Na üljetek be!

— A keresetet el kell számolni. Válasz: — De nincs pénzünk.

— Nem baj!

És hazavitte a hálálkodó vak koldusokat.

De a jótettnek nem volt meg az égáldása. Ellenkezőleg, ez volt az átka.

Másnap a gazdája bogarat talált a luxus-kocsi ülésén. Akárhogy is gondolkozott, uri vendége között nem talál senkit, akit ilyesmivel lehetett volna gyanúsítani.

Figyeltetni kezdte a gépkocsist. És „hekusok” csakhamar rájöttek titkok ületeire.

És a jószívű Csalo Antal most a börtönben elmélkedik csalafintaságain.

Huszár Emil

veletlert, hogy délután három órakor öngyilkos lesz és kérte, látogassa meg és hozzon virágot neki. A megjelölt időben ágyba feküdt kinyitotta a gázcsapot és várta a műkritikust aki majd megmenti. A műkritikus ugyanakkor a kávéházban ült és dominózott. Megfelekedett Susanneról, csak estefelé jutott eszébe a találka. Mire odaért, Susanne már meghalt. Mindez olyan bonyolult, hogy nem is merem részletesen elbeszélni.

Néhány héttel Susanne halála után táviratot kaptam Londonból. A táviratot Higgins küldte, akit időközben olyan ökéletesen elfelejtettem, ahogy igazán csak egyetlen, legjobb barátját tudja elfelejteni az ember. Egy közönyös pincért például nem is lehet ilyen mértékben elfelejteni. Nők felejtik el így huszáros házasság után elvált férjeiket, kiket nem ismernek föl a villamosban. Higgins arra kért, hogy várjam este a pályaudvaron, a londoni gyorsal érkeznek.

Talpig feketében szállott ki a vasúti kocsiból. Képzelték, ez a boldogtalan az a hitte, Susanne miatta ölte meg magát!

Közeli vendéglőbe mentünk és szótlanul vacsoráztunk. Étkezés közben lopva figyeltük egymást. Eszrevettem, hogy Higgins már tul esett a legrosszabbban, már eszik, sőt szájjal ivott is. Tetőtől-talpig mély gyászba öltözött azzal a kínos korrektséggel, ahogy csak angolok tudnak gyászolni. Nem kételkedtem benne, hogy feketé pizsamában alszik. Olyan mély gyászban volt, hogy már nem is sóhajtott, nem törődte kezét, csak hallgatott. Hirtelen halgatott s hosszas unszolásra szólt csak meg. Bevallom, engem már nagyon fura a dolog, mert én ilyen szomorú komédiát mint ez az özvegy Higgins, ahogy ott áll előttem mély gyászban, egy nő miatt, aki egy másik férfit szeretett és slampolással ölte meg magát, közelről még nem is láttam.

Susanne, — mondta a fekete után tőhangon Higgins s hátradőlt a karosszékben — a legcsodálatosabb, legtisztább és legnemesebb francia nő volt, aki valaha élt a földön.

Hümmögtem. Kissé magasán kezdte. Úgy beszélt Susanneról, mint Corday Sarottáról. Egyetmást azért én is tudtam Susanneról. Mindenesetre helyesletem és bólogattam.

(Vége következik.)

HIREK

Tomcsa
Sándor:

HATÁRKÖVEK

(K É T J E L E N E T)

II.

Az utolsó ebéd

Tudnivalók: Szín és szereplők, mint az első jelenetben.

Idő: Pár héttel az „Első ebéd” után.
Feleség (ül a kifogástalanul megterített asztal mellett és keresztreféltéve fejt, pont déli 12 óra.)

Férj (be): Persze, ebéd még nincs!
Feleség: Mi az, hogy nincs? Már egy félóra várakozni velem.

Férj: Félóra? Ugy?! Na, az is gyönyörű ebéd lehet! Az már nem is ebéd, az eddig már egy kihűlt tetem, azt tedd ki, mint a holttestet szokás, az udvarra. Rémes! Na, hozd már, hozd már!

Feleség (behozza a levest): De ideges vagy.

Férj: Ideges? Már csak éhes. Hol vannak az idegeim!

Feleség: Na, itt van, tessék, egyél.

Férj (megkóstolja a levest): Mi ez? Mi ez, kérlek? Mi utt előttem ez a vörös rém?

Feleség: Paradicsom-leves.

Férj: Nézd, kérlek, ezt a tésztát csak az ebéd végén próbáld beadni. Ez paradicsom-leves? Ez téglaleves, belehullott vakolat! (Álmodozva): Emlékszel az első ebédünkre... a zongorán...? Ha jól emlékszem, a felső regiszteren ültem... az igen, az paradicsom-leves volt!

Feleség: Most elárulhatom neked, hogy akkor tévedésből a kávéseprőt vittem be levest helyett.

Férj: Sajnos, most már nem tévedsz — akkorát. (Kanalazza, majd undorral eltolja a levest.) Na, fiam, téged sem hívnának meg konyhafőnökné a „Savoy”-ba. Általában örült tévedés, hogy a férfi a szívével szeret.

Feleség: A „Savoy”-t ne említsd, ott levest helyett téglalevest adnak vakolat-tal.

Férj: ?

Feleség: Ezt a levest tudniillik a „Savoy”-ból hozattam.

Férj: Jójó, na mi van még?

Feleség: A kedvenc sülted.

Férj: Csak nem...?

Feleség: De igen, fatányéros.

Férj: Megölsz, értsd meg, megölsz ezzel az állítólagos kedvenc étellemmel.

Feleség: Ha jól emlékszem, nem is olyan rég, még rajongtál ezért az ételért. Különben az első ebédünk után most van másodszor.

Férj (legyint): Azóta már jól vagyok lakva — mindennel.

Feleség (keserűen): Ugy látszik, rövidesen én kerülök terítékre.

Férj: Velel is már (mutatja) eddig vagyok.

Feleség: Ezelőtt egy pár héttel még nem tudtál betelni...

Férj: Na, hozd már azt a kedvencemet, legyenek tul rajta.

Feleség (behozza a fatányérost.)

Férj (belevág): Nem közölnéd, „élettem”, hogy melyik fele ehetőbb? Itt fent ez a közet, vagy e deszkalap itt alant? (Gyűrűje kövével végighúzza a huson). Késztelen, hogy a gyémánt karcolja. Keménységi foka ott van valahol a...
Feleség: Mondd meg őszintén, mit akarsz?

Férj: Enni akarok. Halkan és igénytelenül. (Ordít): Valami puhább közetet akarok!

Feleség (sir): Első ebédünk alkalmával, magánszorgalomból szétrágtad a zongora püspökfallatját...

Férj: Tudom, de háromnapos házasságban mi mindenre nem képes az ember...

Feleség: Három hét után már így beszélsz?

Férj: Hja, ha te három hét után már így fészöl?

Feleség: Hisz azóta elvégeztem egy főző-tanfolyamot!

Férj: Na, akkor lássuk a tésztát. Mi-lyen van?

Feleség: Almás, turós, csokoládés, töltött, töltetlen, lekváros, diós, vajás, tejfeles...

Férj: Várj csak, van olyan kis kerek, sötétke, belül mogoró, kívül szilvaiz és az egész át van löve nyállal? Van ilyen tésztád, hitvesem?

Feleség: Bevalom, ez az egyféle nincs.

Férj (egyre jobban üvölt): Hát jegyezd meg, azaz jegyezz meg, asszonyom.

hogy én abban a nőben, aki az urának nem gondoskodik olyan kerek, kék, meg szilvaizs izéről, abban én végzetesen csalódtam!! (Egyre jobban ordít): És mi-vel elég erősen érzem magam ahhoz,

— Csikmegye iparosai és kereskedői tiltakoznak a marosvásárhelyi Ipar- és Kereskedelmi Kamara feloszlatása miatt. Csikszederáról jelentik: Köztudomású, hogy a kormány takarékosági elvekre hivatkozva a hosszú és eredményes multra visszatekintő marosvásárhelyi Ipar- és Kereskedelmi Kamarát is fel akarja oszlatni. Csikmegye kereskedői és iparosai évtizedek óta ehhez a kamarához tartoztak, melynek munkájával teljesen meg voltak elégedve. Így aztán érthető, hogy a feloszlatás híre nagy elkeseredést idézett elő. Megmozgatta az iparos- és kereskedőtársadalmat, akik dr. Ojetea Valér főispán útján til-

takozó emlékiratot juttattak a kormányhoz. Ugyancsak főkeresték Cristea csikszederai közjegyzőt is, a megye kormány-párti szenátorát s közbenjárását kérték. A liberális pártban súlyt és tekintélyt jelentő szenátor legmesszebbmenő jóindulatáról biztosította a kiküldötteket s ígérte, hogy ügyükben minden lehető-
elkövet.

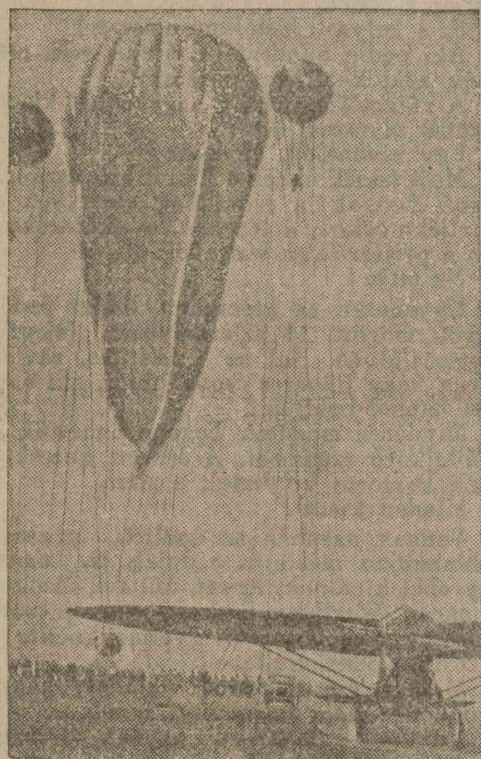
— Alarcosbál Nagyszebenben. A nagyszebeni magyar iparos ifj. Önképzőegylet 1934 febr. 10-én este fél 9 órai kezdettel az Elite nagytermében alarcosbált rendez, melyre tisztelettel meghívja a közönséget.

ABLAK

A rohamcsapatok vezetőinek egyik legutóbbi összejövetelén Röhm vezérkari főnök többek között a következő kijelentéseket tette: „Az egy helyben vesztegélés, az elnyárspolgárisodás veszedelmével szemben megpödi a nemzetet a rohamcsapatok forradalmi lendülete, mint a forradalom kerete. Én nem akarok bármilyenket vezetni, akik a nyárspolgároknak tetszenek, hanem forradalmárokat, akik hazájukat előre lendítik. Az új Németországnak mindig fiatalnak kell maradnia, nem szabad elhívatlanokoskodnia. Ha álmodozók és reakciós politikai cunuchok ezt nem akarják megérteni, majd a rohamcsapatok félreérthetetlenül felvilágosítják őket. Az egész rohamcsapat-szervezet minden tagozatában: harcosok és urak közössége. A rabslolga-szellem, az akarat gyenge szelleme helyett, amit elmúlt idők a német emberbe oltani próbáltak: a rohamcsapatok tudatosan ur-természetet nevelnek”.

Ez az „ur-természet” azonban egyre inkább, egyre megdöbbentőbben kezd hasonlítani a rabslolga-hajcsárok természetéhez. És a roham-csapatok rendeltetése ma már nem is más: hajcsároskodás a rabslolgává alacsonyított német náptömegek felett.

A TRAGIKUS LÉGGÖMB

Az orosz sztratoszféravadások léggömbje, amely 20 ezer 600 méter magasságot ért el és a ráakódott jégkéreg miatt lezuhant. A légmentes alumínium-gondola három utasa szörnyethalt.

— Csikmegyei hírek. Csikszederáról jelentik: A gyimesi „Unió” cég fűrésztelépén hirtelen tűz ütött ki. Szerencsére idejekorán észrevették és elfojtották. A kár így is jelentékeny. Az ügyben bevezetett csendőrségi vizsgálat megállapította, hogy a veszélyes tüzet gyújtogatás okozta. A tetteseket keresik. — Miklós Szilveszter gazda feljelentést tett Gabecz Jakab gyimesi kereskedő ellen csalás miatt. Az ügyben erőlyes vizsgálatot vezetett be az ügyészség. — Bodó Ferenc felcsiki gazda ellen hatóság elleni erőszak címén néhány hónappal ezelőtt országra szóló körözést adtak ki, mert éveken át soha se jelentkezett a tárgyaláson s az ellene kibocsátott elővezetési parancsokra a csendőrség azt jelentette, hogy ismeretlen helyre távozott. Tegnap egyik csendőrőrs letartóztatta és a csik-

szeredai ügyészségre kísérte, ahol ügye főtárgyalásáig előzetes letartóztatásba helyezték. — János Vencel gyergyói illetőségű gazda ellen s évek óta folyt egy per hamis eskü miatt. A kitűzött tárgyalásokon egyetlen esetben sem jelent meg, mire körözést adtak ki ellene. A csendőrségnek sikerült most letartóztatnia. Az ügyészségre kísérték, ahol ügye befejezéséig előzetes letartóztatásba helyezték.

★ Halálozás. Dr. Szathmáry István dírói gyógyszerész hosszas szenvedés után, Brassóban, a dr. Pildner-szanatóriumban, hirtelen beállott szívbénulás következtében folyó hó 4-én meghalt. Temetése folyó hó 6-án délután 3 órakor Ditróban lesz.

— Aradmegyei hírek. Aradról jelenti tudósítónk: A rendőrség szombaton értesítette az ügyészséget, hogy ismeretlen tettesek, valószínűleg az éjszaka folyamán, kommunista tartalmú röpiratokat szórtak szét a város utcáin. A rendőrség most nyomoz a tettesek után. — Nagy feltűnést keltett Aradon, hogy a vármegyei prefektusi hivatal betöltötte a Magyar Párt közművelődési szakosztályának tervbevétt kulturális előadássorozatát. A meglepetést az teszi indokoltá, hogy tisztán kulturális jellegű előadásokról volt szó, amelyeknek megakadályozása igazán érthetetlen. Valószínű, hogy a prefekturát tévesen tájékoztatták, különben már megtörténtek a kellő közbenjárások s valószínű, hogy az Arad magyarságát sértő rendelkezést mégis visszavonják. — A pankotai csendőrség szombaton bekísért az aradi ügyészségre két ottani gazdát, névszerint Barbatot Jánost és Bodarlan Tamást. A két gazda tagja volt a Vaszárdának, azonban annak feloszlatása után sem hagytak fel igazgató tevékenységükkel. A csendőrség tudomást szerzett erről és lefogta őket. A törvényszék elrendelte ellenük a 30 napos vizsgálati fogságot és rövidesen meglesz ügyükben a tárgyalás.

— KERÜLETI DALOSVERSENY SEPSISZENTGYÖRGYÖN. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A Romániai Magyar Dalos-szövetség II. (sepsiszentgyörgyi) kerületének igazgató választmánya folyó évi január hó 30-án tartott ülésében egyhangúlag elhatározta, hogy folyó évi május hó 27-én Sepsiszentgyörgyön, a Református Székely Mikó-ko-légiumban kerületi versenyt rendez. A verseny az igazgatóvá-

Férj: Remek! Teszem azt fatányérost. Kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy ön remekül tudja készíteni.

Feleség: Ez igazán kedves magától.

Férj: Csóko'om a kezét, asszonyom, akkor remélhetek?

Feleség: Isten önnel, uram, a viszontlátásig.

Férj (el).

Feleség: Most mi a fenét kezdjek a főző-tanfolyammal?

(És itt már vége is lenne, ha nem szó-lalna meg a)

Kor szava: És mindig lesznek első és utolsó ebédek, azzal a különbséggel, hogy hovatovább a köztük levő idő odaszugorodik, miszerint az első ebédet első nacsorának, az utolsó ebédet pedig első reggelnek fogjuk tekinteni.

A VIZELETI VIZSGA

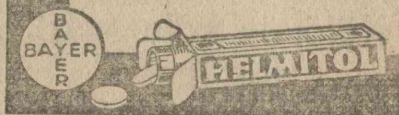
gyakran betegséget állapít meg. A vizeleti szervek megbetegedésénél a vizelet legfőbbnyire zavaros, a fertőző betegségeknel pedig nagy a bacillustartalma. A fertőtlenítéshez a

HELMITOL

TABLETTÁK

kiválóan beváltak, mert a vizeleti szervekben magasfokú csíráölő képességüket érvényre juttatták.

Kérdezze meg az orvosát!

lasztmány által jóváhagyott tervezet szerint három részből fog állani. Délélt fog megtörténni a kötöttkari művek, délután a szabadon választott művek éneklése, este pedig megfelelő keretek között az eredmény kihirdetése és a jutalmak kiosztása. A kerület elnökségétől szerzett értesüléseink szerint a verseny iránt máris általános az érdeklődés. Az elnökség több mint harminc taggyesületnek a részvételére számít, miáltal a kerületi verseny egy kisebb országos verseny értékével lesz egyenlő. Örömmel állapítjuk meg, hogy a sepsiszentgyörgyi kerület, mely a múltban is a szövetség egyik legbuzgóbb kerülete volt, ennek a nagyszabású versenynek a keretében ismét tanujelét adja annak a lelkes munkának, amit a magyar dal és magyar művelődés szolgálatában végez.

— Kezdődő érelmeszesedésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomás! lecsillítja

— Ongyilkos akart lenni egy utcai leány. Szilágysomlyóról jelentik: Tegnap éjszaka Polacsek Kató 25 éves nagybányi születésű, rendőri felügyelet alatt álló nő ongyilkosságot kísérelt meg. Egyik szallodában 30 gramm aszpirint vett be, amelynek reggel felé érezni kezdte hatását. A szállodai személyzet azonban idejekorán észrevette a kísérletet s az életunt leányt beszállították a kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették. Polacsek Katót sikerült megmenteni az életnek.

HA BUTORAIT

TÖLÜNK VÁSÁROLJA 3 ELŐNYE VAN:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR R.-T., TG.-MUREŞ

FIKOK BUCUREŞTI—BRASOV

BOU Cluj-Napoca

Csodabogarak

Gonza Grigore, a nemrég letartóztatott és szabadlábra került kolozsvári vasgárdista-lapszerkesztő „Coasa” (Kasza) című „ipari, kereskedelmi és közgazdasági” lapja (?) legújabb számának szerkesztői üzenetei között olvassuk:

„A románok veszekednek és az idegenek nevetnek. Gratulálhatok magatoknak, hogy elcsúfítottátok a román társadalmat, mert néhány fejsze-zerü „ungurajkát” engedtetek be, akik elparáznál-ták a román hölgyeket!”

Értik-e? Mert én nem értem! Ugyanitt olvashatjuk: „Mi nem paktálunk le olyan Krenner-fajta kommunistákkal... A városok romanizálási ligájában pedig sem magyarok, sem zsidók nem vehetnek részt.”

Ezt a fenyegetést! Az első mondatban szereplő „Krenner” — aki nem tudná — Krenner Miklós dr. — az erdélyi publicisztika nesztorával, a kitűnő Spectator-ral azon is.

Az „ipari, kereskedelmi és közgazdasági” lap, amely rendeltetésétől eltérően, inkább uszítással foglalkozik, különben bejelenté, hogy nemsokára naponként jelenik meg.

Nem lesz az kevés? Erdemes még megemlíteni, hogy az „Anca” nyomdát, ahol a „Coasa” készül, magyar nyomdász bérl!

Cédulát láttam a Pata-utca egyik házának kapuján az alábbi felirattal: „Eladó egy nagy ebédő-asztal. Ár 200 lej. Utolsó ára 150 lej!”

A cédula fogalmazása kissé bizarr és szokatlan, mindamellett nem is teljes. Hiányzik róla a „Na, nem bánom, adjon száz lej!” mondat!

Különös kolozsvári történet

Kolozsvár, február 6

A kolozsvári cukorgyári sorompónál lakott Czirin János 52 éves munkás. A városnak ez a része megdöbbentő nyomortanya, de így is alkalmas arra, hogy a romantika kivirágozzék.

Czirin János két nappal ezelőtt este elaludt. Másnap hiába költögette felesége, aki szintén az ő korához hasonlóan, öreg asszony. Czirin fellármázta a szomszédokat, akik odasereglettek a házhoz és költögettek a makacsul alvó férfit. Végül megállapították, hogy halott, de ezt nem hozták a hatóságok tudomására, mert nem voltak biztosak benne.

Este az asszony férje mellé fekiúdt, a kit nagyon szeretett. Éjszaka aztán kellemetlen meglepetésre ébredt: valaki járkál a szobában. A járkáló a halottnak hitt ember volt, mire az asszony élesen felsikoltott rémületében. A sikoltásra Czirin összeesett s elzuhant a tapaszos földön.

Régeli hatósági vizsgálatot ejtettek meg s megállapították, hogy Czirin János most végérvényesen meghalt — szív-szélhűtésben.

— Megjelent a Korunk februári száma. Az utódállamok legolvasottabb társadalomtudományi és szépirodalmi lapja, a Korunk februári számában is az érdekesebbnél érdekesebb cikkeket és szépirodalmi közleményeket tartalmazza. Tanulmányai közül az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet: Jeszenszky Erik: Az előrelátás a történelemben. Györkös Ferenc: Az imperializmus filozófiája. Sándor Pál: Roosevelt munkakódexe. Neufeld Béla: A fasizmus megelégtetése. Bözödi Dénes: A mai német vallásháború. Szacsavay Gusztáv: Ausztria problémája. Kovács Károly: A csehszlovákiai változások. Fábry Zoltán: Szellemfront Hitler ellen. Szeremley László: Hadjárát a humanizmus ellen, stb., stb. A Kulturkrónika, Világ-gazdasági kérdések, Szemle és Disputa rovatokban husz kisebb cikket vesz az olvasó. Szépirodalmi közleményeiben többek közt Mélius N. József verseiklusát közli. Lapok, folyóiratok című rovatában részletes európai lapszemlét ad. Elfizetni óhajtoknak ingyen küld mutatványszámot a Korunk kiadóhivatala, Cluj, Calea Marechal Foch 13.

Itt csak így idézhetjük Madáchot:

A gép pihen, az alkotó forog...

(Panaszkönyv-jéle)

(Panaszkönyv-jéle)

Dolgom akadt az egyik kolozsvári nyomdavállalatnál.

Kisérteties csend volt a gépteremben. Feketen, olajos mély álomban pihentek a gépek.

Szinte riasztó volt ez a tompa hangtalan-ság!

— Mi van itt? — kérdeztem a tulajdonost. — miért állnak a gépek?

Legyintés volt a válasz.

— Tudja, — mondotta később — eddig se ment a dolgunk valami fényesen, de most komoly tönkremenés fenyeget! Azt kérdezi, hogy miért állnak a gépek?

Egyszerű a felett! Találja ki! Minden nyomdafesték alá kerülő sort be kell mutatnunk a cenzura-bizottságnak. A pajprakkoló papírt éppen úgy, mint az üzleti körlevelet, vagy akárminlyen más nyomtatványt. Hát ezért...!

— A munkásokat azért fizetni kell! — folytatta társa — a helyiséget sem adják ingyen. Világítás, fűtés, mit soroljak fel mindent, ugyancsak pénzbe kerül! A gépek pedig pihennek. Néha órákhosszat. Sokan vannak ott mindig. Várni kell, amíg sor kerül az emberre.

Ennyit mondott. Tisztán hallottam mindent. Csend volt. Álltak a gépek...

Fejezet a „Válság” című rémregényből:

Minden kiadó!

Butorozott szobák „inflációja” kincses Kolozsváron

A ragályos betegek lakásának ajtajára piros cédulát szoktak ragasztani figyelmeztetésként, nehogy valaki könnyelműen belépjen és néhány millió bacillus-sal megvakodva távozzék.

Kolozsváron, mint annyi más helyen, ezidőszent másfajta kór szedi áldozatait. A „krízis” néven ismert, világszerre tomboló ragály itt is alaposan pusztít. Közgazdászok, politikusok és más orvosok teljesen tehetetlenek vele szemben, sőt az elterjedését sem tudják megakadályozni. A gyilkos epidémia olyan méreteket öltött, hogy nincs az a középkori pestis- vagy feketehimlő-járvány, amely-lyel össze lehetne hasonlítani.

Ahol valaki megbetegszik, fehér cédula kerül a kapura, gyászos, fekete nyomtatott betűkkel:

Butorozott szoba kiadó!

Ami korántsem jelenti, hogy nem szabad belépni. Sőt!!

Sírnak, könyörögnek, rimázkodnak a cédulák:

— Emberek! Szobauraim! Itt halunk meg, ha nem költözök be sürgősen valaki! Az orvos lakót ajánlott, aki bankjegyek-be csomagolt ércpénz-pirulákkal, másnéven „Lej”-labdacokkal csillapítaná kínjainkat! Mindennap újabb hitelező kopogtat be, szinte nem győzzük a végsőket rugni! Azért mégis jönnek...! Segítség! SOS! Mentsetek meg lelkeinket!

Igy kockognak a cédulák. Ajtókon, kapukon, kirakatokban és ablakokban...

A részvét viszont a legesekeleyebb... Ugylátszik, hogy a szobaurak között is titokzatos betegség tombol. Nagyon megrikkultak. Állítólag valami „leépítés” nevű járványban pusztult el valamennyi. Csunya betegség lehet! Aki mégis felgyógyult valahogyan belőle, annak „fizetésredukció” nevű utóbaja maradt, ami

teljesen deformálta mindannyiukat. Ágy-rajárók lettek.

Ez a helyzet, instállok alálassan!

Aki pedig mindezt tulzásnak véli, annak adatokkal szolgálhatok:

A Főtértől a vasutig negyvenhét kiadó szobát olvastam össze!

Egy utvonalon, ugyebár?

Most tessék ehhez a többi hozzászámítani. Azokat a cédulákat, amelyek a mellékutcákon, a tereken, a sikátorokon és a perifériákon virítanak...

Na látja! Ugyanezen az utvonalon, lezárt redőnyök mögött, 14 üzlethelyiség fekszik tetszhalálban. Hol az a textiles, rövid-árú, vagy fűszeres csodadoktor, aki életet öntene beléjük?

Mindenki meghalt. Tegnap temettük a vállalkozó szellemet. A leégett kereskedők koszorút helyezték a sirra.

Minden kiadó!

Vannak azonban az említett utvonalon ablakaiban másfajta cédulák is, amik egyebet kínálnak: ágyat, csillárt, főzőkemenct, Wertheim-kasszát, lőszór-matracot, konyhabutort és gyermekkoscsit...

Kell a pénz! Kellene!

Minden szó pusztába kiáltott hang, minden cédula falrahányt borsó...

Ásitának a butorozott szobák. Üresen, betegen, tehetetlenül...

Talán ezért volt látomásom később, amikor hazabandukoltam. Óriási cédulát láttam Kolozsvár felett. Egyik sarka a Mátyás-szobornál érte a földet, a másik vége valahol a perifériát surolta. Kilóméteres betűk harsogtak, zugtak, bömböltek rajta. Egy szó volt csupán, de dráma, tragédia, megrázó helyzetjelentés, szörnyű vádbeszéd:

Kiadó!

Agonizál egy üzletág:

A kolozsvári zsibvásár,

ahol a nagyságos asszonyok nem vevők, hanem eladók...

Hajdan létalap volt, ma nyomorgásra sem telik belőle!

— Parancsol egy kiszuperált autótülköt? Avagy kitömött bagolyra van szüksége? Netán Hettyei Gábor „Mondák és regék” című, lebilincselő munkáját akarja olvasni? Meggybefőttöt óhajít beszerezni? Gukker, kalitka, borbélytányér, avagy szemüveg a szíve vágya? Mit szól ezekhez a rozsdás szegekhez? Használt gramofonlemez kell? „Tosca” nagyarja, vagy „Várjon rám a kiskapuban vasárnap”? Melyiket szereti? Szóljon, kérem!

Mindent bőven kaphat a kolozsvári zsibvásáron! Ponyvák, pokrócok és asztalokon hever a rengeteg „áru.”

Hasztalan hever! Nincs többé kereslet!

Hogyan is lenne? Hiszen a nagyságos asszonyok, akik valamikor mégis vásároltak itt egyet-mást, ma nem mint vevők, hanem mint eladók jelennek meg az ócskapiacon!

Nem zsebpénz-pótléokra, flanc-többlet-re kell a pénz, hanem kenyérre!

Kenyérre, amit diplomával vagy más jelentéktelen írománnyal nem lehet többé megszerezni!

A szemérmesebb hölgyek cselédjükkel küldik ki holmijaikat árulni! Cselédjükkel, akiknek a bére valahol a levegőben uszik...

— A szomszédnőm — informál egy tagbaszakadt cigányasszony — G. ügyvédné a Kossuth Lajos-utcából. Beteg a férje. Eddig még a saját dolgait árulta...

Hozzá tartozik az ügyhöz, hogy az ócskapiac valamikor virágzó üzletág volt. Ma nyomorgásra sem telik belőle. A kundsáftok mindent felforgatnak, nap-estig alkuszna és végül vásárlás nélkül távoznak! A helypénzt azért természetesen fizetik az árusok.

Szem- és fültanuja voltam egy jelenetnek, amikor az egyik árus és a helypénzt inkasszáló borkabátos ember veszekedett. Csaknem ökökre mentek:

— Nem fizetek egy banit sem! — ordi-

tott az árus — inkább összecsomagolom az egész vackot. Reggel óta állok itt hiába!!

Persze fizetett! Fogalmam sincs, hogy miből?

Halálszag terjeng az ócskapiac felett. Enyészet és megsemmisülés árad mindenből!

A kolozsvári zsibvásár — milyen külföldi játéka a véletlennek! — a Vágóhid-téren „terül el”.

A Vágóhid-téren...

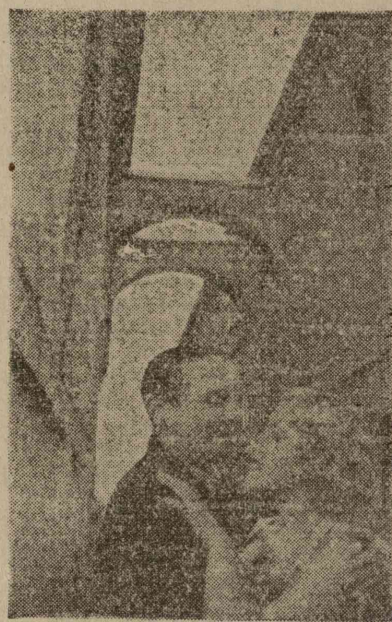
Ott állnak tömött sorokban az árusok mint letaglózásra váró állatok: sokgyermekes szegényasszonyok, valaha jobb napokat látott nagyságok, ügyvédek és más intellektuelek feleségei...

Lehajtott fejjel, apatikus megadással várják a nagy Mészáros bárdcsapását amellyel véget ér földi és ócskapiaci pályafutásuk!!

Nászut Kolozsvárt!

avagy:

többet ésszel, mint pénzzel!

A fenti felvételt egyik barátomnál, a kisfizetésű kolozsvári tisztviselőnél pillantottam meg. Nemrég nősült a fiu, egyik kolléganőjét vette feleségül, aki még férje fizetésénél is kevesebb összegért körmölt és kopogott. Érthetően meglepődtem tehát a róla készült felvételen, amelynek háttérében a híres veleneccei „Sóhajok hidjának” finom ívelését fedeztem fel...

— Sikkasztottál? — kérdeztem atyailag barátomtól — nekem bevallhatod! Mert, hogy havi kétezeröttszázból Velenecére telik, azt ne is próbáld bebeszélni!!

— Velenec? — nevetett barátom — sose jártam arra felé!

— Ne hazudj! — ripakodtam rá — hát ez a fénykép?? Mi van ezen, ha nem a „Sóhajok hidja”?

Barátom újból nevetett:

— Sokan bedőltek már! — magyarázta — tudod, hol készült ez a felvétel? Itt helyben. A Dávid Ferenc-utcában, az unitárius templom és ugyancsak a stá tuszhoz tartozó lányotthon épülete között. Ott vannak ezek a támasztékok, amelyek tényleg hasonlítanak a híres hidhoz.

— Ne beszélj! — hebegtem meglepetten.

— De beszélék! Feleségem ugyanis meglehetősen romantikus teremtés. Es-küvönk előtt folyton azzal nyaggatott, hogy Velenecébe kellene nászutra menni. Pedig tudta, hogy semmi sem lesz belőle! Én azonban figyelmes ember és még figyelmesebb férj vagyok, amennyire kö-rülményeim megengedik! Amikor vége volt az esküvőnek, kísértálunk ide és megmutattam neki a kolozsvári „Sóhajok hidját.”

— Nahát!

— Várj, még nem vagyok kész! Az-után elvittem a Timár-utca, ahol a Kis Szamos az utca közepén, közvetlenül a házak alatt kanyarog. Tudod, ahol hida- kon kell az országutról a házakba men-ni! Ez a kolozsvári lagúnák utcája.

— Na és?

— Mi az, hogy na és? Ennyi az egész! Feleségemnek nagyon tetszett minden. Miután bejártuk Velenecét Kolozsváron, hazamentünk! Ha sokáig barangoltunk volna, talán még a Doge-palotát és a Campanillét is megtaláljuk! De már es-teledt!!

Tapintatosan abbahagytam a kérdéső-s ködést. A folytatása Kolozsváron sem le-het más, mint Velenecén!

Gábor István

riportja:

ESZKORTTAL VÁRADTÓL—BRASSÓIG

Nagyvárad—Brassó, február 6.

Mandat de aducere... Ez elővezetési parancs. Egy komizár jön értem a lakásomra és ott mondja: — Tessék feljönni a rendőrségre, ott várja... és itt megnevez egy ismerőst.

Egy pillanatig nem értem, de a komizár ragaszkodik ahhoz, amit mondott, hogy engem egy ismerősöm a rendőrségen vár.

— Dehát szabadkozom tovább — ha az ur beszélni akar velem, bejelentett lakásom van és szívesen látom.

A komizár azonban tovább ragaszkodik. A kép egész értelmetlen, de azután arra gondolok, hogy ismerősöm bajban van és szüksége van valakire. Menjünk...

A rendőrségen a kapitány fogad. Ismerősöm után érdeklődöm, de az sehol. Ehelyett azonban kijelentik, hogy sajtóperi tárgyalásra van elővezetési parancsuk és azért hívtak.

Tehát felcsaltak. Minek? Hogy a rendőrségre feljőjje? Jogosan hívtak, vagy jogtalanul? Ha jogosan, megmondhatták volna. Ha jogtalanul hoztak fel?... Dehát ezen már túl vagyunk. Ebben a rendőrségi hangulatban nem lehet magyarázni. Megérkeklődöm az első vonatindulást Brassó felé s bucsuznám is, mikor a kapitány kijelenti, hogy e pillanattól kezdve nem vagyok szabad.

Egy pillanatra megrémülök. Tudom, hogy az egész ügy nem komoly. De talán rosszul értettem, hogy már haza sem mehetek vonatindulásig. Lehetetlen, elintézni való ügyeim vannak, most elvisznek három napra, senkisé tudja, hova lettem, hova megyek.

Egy rendőrral értesítést küldeni haza. Egy rendőrral, akinél revolver és gumibot van, ettől megrémülök otthon.

Ezt próbálom magyarázni és kifejezem a „mandat de aducere” és a „mandat de arestare” közti különbséget. Elővezetés és letartóztatás, lényeges különbség. De nem tájékoznak. Ők jó tisztviselők, akik többet akarnak nyújtani az államhatalomnak, mint amennyit az követel. Mind csupa kitűnő tisztviselő, csak

épp a törvények ismereténél vannak bizonyos hiányok.

Azonban látom, hogy itt jogról és személyes szabadságról beszélni meddő dolog.

Es már józanodom is. És igyekszem „tippeket” adni a rendőrségnek, hogyan enyhítenének azon a szigoron, amit törvénytelenül alkalmaztak velem szemben.

— Talán — mondom — adjanak mellém egy rendőrt, aki vonatindulásig velem lesz. Egy rendőrt, revolverrel, esetleg kézigráttal és jó éles késekkel — folytatom, — mert látom, még mindig bizalmatlanok.

Elfogadják s én megindulok a rendőrral az utcán, gyötrelmes, ostoba és megmagyarázhatatlan párosodásban.

Otthon, ahogy ajtót nyitnak s hátam mögött a rendőr áll, már kétségbeesztő a helyzet. Már hiába nyugtatok, csitítgatok és vigasztalok. Már hiába próbálom megmagyarázni, hogy törvénytelenül áll a hátam mögött a törvény embere. Ez mind hiábavaló. Az otthoniak vigasztalhatatlank s úgy látják itt, ahogy állok a rendőrral a hátam mögött, hogy egy olyan visszavonhatatlan tragédia s borzalom központjába kerültem, honnan talán már ut nincs vissza.

Dehát mennem kell. A rendőr vár és sürget. S noha még öt óra van az indulásig, éppen csak hogy bucsuzhatom s hogy a legszükségesebbeket magamhoz veszem, már megyünk is vissza a rendőrségre.

Itt csupa nyugodt arc. Hát mégsem lógtam el, mégsem ugrottam, mondjuk, a hídról a Körösbe s mégsem szöktem meg, mondjuk, Párisba. S noha egy olyan szörnyű veszedelem vár rám, mint egy sajtóperi (életemben talán már az ötvenedik), mégis visszajöttem s kisérőmet se gyilkoltam meg orvul, az is itt van mellettem, él, sőt kitűnő cigarettám szíjja.

A pincébe!

Azonban lassan déli 1 óra lesz s a tisztviselők hazamennek. Jömagam is mennék, de nem lehet s ehetnék is valamit, mit szintén nem lehet. S mint egy álomra, gondolok a tegnapi, amikor még ehettem délből s nem állott levelem, husom s főzelékem előtt az éret kitűnő óre.

Dehát ezzel még koránt sincs rendben minden. Mert most már mit csináljanak velem. Egyedül nem hagyhatnak. Utban vagyok. Ezt érzem is, mint a nagyon udvarias ember s ahogy így négyen, öten is gondolkodnak sorsomon, ahogy akadály vagyok itt a második emeleti rendőrszobájában, már nekem kínos, s mint udvarias rabhoz illik, az ablak felé intek...

— Kiugorhatom — mondom, — ha utban vagyok, kiugorhatom, hogy megoldjam a nehézkérdést.

De erre nincs szükség, valakinek kitűnő ötlete támad: A pince!...

— Eljen a társadalmi rend — mondom — s megyünk a pincébe, a cellák felé.

Nem tudom, érezték-e már azt, amikor sötét kapualjban, abban a hitben, hogy még egy lépés következhetik, még egyet léptek, de lépés már nem volt... nem tudom, érezték-e már, hogy este, behunyva szemüket az éret és az álom között, hogy zuhannak mélységek és végtelenségek felé... nem tudom, ha beütötték-e már fejüket vasrácsba s kábútk-e már el, ha csak egy pillanatra is, de mintegy külváltnak az élettől. Nem tudom, de valami hasonlót éreztem, amikor bölcs és tisztán mintam s ügyem miatt alakult vezérkar kiadta a jelszót: A pincébe!

S a pincében még komorabb fejek, még visszafogottabb arcok, amelyek, hogy úgy mondjam, még inkább közprédának tekintettek, mint odafent. Itt már fegyverek is csillantak s vasajtók is meredeztek felém, mint valami szörnyeteg kívájt szemek. Valami kiáltás is hallott s valami elfojtott, tompa nesz. Mi volt? Mi lehetett a falak mögött? Milyen foglyok szenvedése, vagy sóhajtása?

Le még mindig itt állunk a pince folyosóján s még sorsom is rendezetlen. S már-már be is csuknak a politikai foglyok tulzsfolt cellájába s tükör már örülök is, ahogy a kulcsot keresik s ahogy a lakat is kattog, már-már megyek is riportom felé, már-már visznek is, már-már élelem is találják, mintegy tálcán hozva, riportok kiszámíthatatlan nagyszerűségét, mikor rohanva egy rendőr érkezik s vége az egésznek. Egy rendőr liheg s csak annyit mond: Ziarist! Ujságról!

Csak ennyit mond s ezzel már meg is magyarázza, hogy micsoda helyrehozhatatlan bünt követtek volna el, ha így, nyolc rendőr közreműködése mellett, megnyitják előttem kíván-

csiságaim s riportanyagjaim mesebeli birodalmát.

Vége is a rendőrlégénység alvószobájába visznek s itt várom, hogy vigyenek, hogy már vihessenek.

S itt megint egy új világ. Hacsak rövid időre is, de ismét új benyomások, ahogy felhúzódom az ablakon, ahogy felkapaszkodom s felhúzódom a rácsra s nézem az utcát, amit így még sohse láttam, az embereket nézem, ahogy csak a lábaikat látom, csak ennyit a derékig, ez egy egész különös és furcsa világ.

De itt az indulás ideje s megyek. Megint a rendőrral, de mégis csak felfelé a pincéből, de mégis csak az utca felé, a levegőre...

S ahogy az állomást meglátom, már vigasztalodom is. Utazom! S ha letér is az „un peu mourir c'est le voyage” önkéntelen rádöbbenése, mégiscsak boldog vagyok.

S mind boldogabb, ahogy futunk a végtelen sínpárokon. Sőt akkor vagyok legboldogabb, mikor szembenül utitársam egy szabadságról ezredéhez visszatérő katona, új s ismeretlen titkokat magyaráz.

— Brassó — mondja, — ahogy már beszélgetünk, — nagy város.

— Mint Várád — mondom, — hogy mondjak valamit.

— Mint Várád? — forráz le és kinevet. — Várád kis fészkek, Brassónak félmillió a lakosa.

Mit tagadjam, nem tudtam. S egy pillanatra kellemetlen is a helyzet, hogy az egész harmadosztály kinevet, hogy nem tudtam. Az egyik paraszt kiváltképpen katonabarátomnak ad igazat. S én nem beszélhetek és nem magyarázhatok, nem világosíthatok és nem gyújthatok, csak érzem ezt az áthághatatlan akadályt, érzem ezt a 440.000 embert, ami szerény tudásom s katonaismerősöm kitűnő ismerete között tolong. Ezt érzem s még azt is, hogy milyen szomorú dolog lehet egy ilyen szabadságról visszatérni az ezredhez s hogy mennyire el lehet keseredve ez a katona, hogy ilyeneket mond.

De elhatároztam, boldog leszek. Egyáltalán el vagyok határozva, hogy kitolok az államhatalommal s ha ő kinokat és keserveket vált okozni számomra az utazással, én majd a szépségeket s a kéjeket keresem. Így, azt hiszem, majd végkép feldühíthetem az összes hatóságokat magam ellen, hogy kéjeket s boldogságokat álmodok végig, azon az uton, amelyet ők fizetnek, ha harmadosztályt is s ha mellém is ültetnek egy rendőrt.

Azonban, ahogy subákkal, kucsmákkal és

ködmönökkel feltűzdelt parasztok megtöltik a fülkét zsufoltan s ahogy a szagok is szállanak, mondhatni büzők, nem tudom, micsoda vibrációk s milyen messzeségekben a kölniviztől, de a tiszta levegőtől is, s ahogy szabad-jára eresztetten két kakas is illetlenkedik a padlón, fokozza a szagokat s halmozva a bűzöket, egy pillanatig úgy érzem, hogy mégiscsak velem tol ki az államhatalom.

De ezt csak egy pillanatig érzem s utána mindjárt Renanra gondolok s vigasztalodom. S ezután, ahogy a parasztokat nézem, kucsmák és ködmönök rengetegében, valami orosz képek tűnik az egész s az ablakon kinézve a fehér szőnyegek valami szibériai végtelenségnek tűnnek. S ahogy behunom a szemem, azt mondom, Vladivosztozk és Omszk felé megyek s az állam fizeti...

Mikor felébredek, mert jegyért a kalauz kelt, nem veszem észre a melegben erjedő kibírhatatlan szagot, csak a kalauz arcát nézem, egy mongol fej, s ahogy tovább álmodom már új világok felé, azt mondom: Peking körül lehetek s megintcsak az állam fizeti. S ahogy végre mégis felébred, a hőség s a szagok elől menekülve, az ütközön állok meg, a második harmadosztály között, egy gyönyörű szőke, egy régi ismerős integet az ajtóban s ahogy felé megyek s beszélgetünk, megegyezünk,

Február 10-ig meghosszabbították a csehszlovák importengedélyek benyújtásának határidejét

Bukarest, február 6.

Néhány nappal ezelőtt részletesen beszámoltunk azokról az intézkedésekről, amelyeket a román kormány a csehszlovákiai behozattal kapcsolatban tett. Így többek között a pénzügyminisztérium egyik rendelete kimondotta, hogy az, aki az új román—cseh kontingens keretein belül árut akar Csehszlovákiából Romániába hozni, legkésőbb február 6-ig köteles benyújtani az importengedély iránti kérvényt.

Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium most pótlórendeletet adott ki, amely szerint ezeket a kérvényeket február 10-ig lehet benyújtani.

Uzon község nem tűri tovább jegyzője tulbuzgóságát

A vármegyei prefektus megígérte a falu panaszainak orvoslását

Uzon, február 6.

Januárban a háromszéki megyei Uzon községben az előjáróság, élén a jegyzővel, közmunkát rendelt el. A közmunka célja állami iskola építése volt.

Uzon község lakói szorgos fafuvarozással voltak elfoglalva, kemény tél di-höngött Háromszéki megyében. A falusiak méltatlannak és igazságtalannak találták Gavrilescu jegyző intézkedését és küldöttséget menesztettek Sepsiszentgyörgyre, a prefektushoz.

130 főnyi küldöttség kereste fel a prefektust január 27-én. A küldöttség mindenekelőtt azt kérte, hogy Uzon község választott tanácsa által a jegyző ellen már hónapokkal ezelőtt beadott panaszokra az eljárás induljon meg.

Aztán elmondotta a küldöttség, hogy az uzoni állami iskola kérdése — amit a jegyző ur olyan buzgó igyekezettel szorgalmaz, — már régóta nincs napirenden. Ugyanis 10 évvel ezelőtt az akkori prefektus közgyűlést tartott Uzonban s ezen közgyűlésen felszólította a falu lakosságát, hogy adják át a ref. felekezeti iskolát az államnak, mert különben 4 millió lejes állami iskolát fog velük építeni. A reformátusok nem voltak hajlandók 160 éves iskolájukat átadni az államnak, ellenben odaadták használatra a tulajdonjog megtartásával. A prefektus annakidején elfogadta ezt a megoldási módot, amelyet egy évtized után Uzon jegyzője meg akar változtatni a falu terhére. A küldöttség aztán rávilágított a falu nyomoruságos helyzetére, melyet az árvíz okozott, olyannyira, hogy sem kellő mennyiségű állatállomány, sem takarmánya, sem faszükséglete nincs meg a falunak. Ezek után — eltekintve az ügy jogi részétől — embertelenség iskolaeépítésbe belehajszolni az embereket.

A prefektus orvoslást ígért.

A felpanaszolt ügyek rendezésére aztán február 1-én megjelent a községben Sabau szolgabíró. Titokban kihallgatott

hogy az unalmas és hosszú utat, mi így az éjszaka felé indultak még kilaftalanabban majd együtt töltjük, arra gondolok, hogy ez talán le sem szabad írnom, hogy erről beszélni sem szabad, hogy még ezt is az állam fizeti...

Hogy azután Brassóba érkezve s a törvény elé állva, még az derül ki, hogy tévesen idézték és hozták ide, ez már szóra sem érdemes.

Hogy azért vittek fel trükkkel a rendőrségre, hogy azért kísértettek rendőrral az utcán, hogy azért vittek le a pincébe, hogy azért utaztattak 16 órán keresztül Váradtól—Brassóig, hogy azért törték össze egy éjszaka folyamán, hogy nem aludhattam, hogy mindeza azért, — mert tévesen idézték.

Erről beszélni sem érdemes. De mégcsak arról, hogy a rendőr, szegény rendőr, kivel utközben igen összebarátkoztam, hogy ott maradt Brassóban, mikor én már hazajöttem.

Mert hogy nekem, aki a vádlott voltam, nem tudom micsoda bűnökkel a fejemen, hogy nekem a törvényszék megtagadta a jegyet vizsgáló, ezt értem, vagy legalább is nem lázongok ellene, de hogy a rendőrnök miért nem adott jegyet vizsgáló, hogy a rendőr ügyében miért kellett nekem közbejárnom a nagyváradi rendőrségen, hogy visszatérhessem, ezt nem tudom.

De volt egy pillanat, amikor antotaxiba szállva, már visszaindultam Várád felé, ott hagyva azt a szomorú rendőrt Brassóban, volt egy pillanat, amikor úgy éreztem, hogy hátát lőnság otthagyni egy embert, aki engem két napon keresztül hűségeen őrzött.

Erre gondoltam, amint a taxiból visszanéztem, még integtettem is a szomorú rendőrnök a okkor úgy éreztem, hogy ha egy percre csak, ha csak egy pillanatig is, de a rendőr sem érti velem együtt — az egészséget.

Udvarhely megye inséggabonát kap

Székelyudvarhely, február 6.

A meg-megújuló panaszoknak és a kinéző szükségére való ismételt rámutatásoknak, ugy-látszik, eredménye volt, mert bizottságok alakultak, melyek feladata a megye gabonaszükségletének megállapítása lesz. Az arraszorultakat négy csoportba sorozzák. Az elsőbe, akik rövid lejáratu hitelt vesznek igénybe, a harmadikba, akik közmunkával dolgoznak a részükre juttatott gabonát, a negyedikbe a teljesen vagyontalan rokkantak, özvegyek és árvák. Ugyancsak ilyen uton akarják biztosítani a vetőmagot is.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Miért és hogyan bírja Japán?

Akhoz, hogy Japán saját tömegei szét ne feszítsék, hogy az országban az éhínség fel ne üsse fejét, vagy embert, vagy árut kell exportálnia. Japán különböző területhódításai is, nyílt vagy burkolt formában, elsősorban a népességfelesleg elhelyezését célozzák. A háború előtt egy másik kisegítő eszköz is lehetséges volt: a ki- és beáramlás. A háború után azonban a legtöbb ország minden beáramlás elől elzárkózott és ezért a népességfelesleg elhelyezése a japán kormányoknak fokozott gondot okoz.

Az adott helyzetben nem maradt más hátra, mint teljes erővel az ország iparosítását keresztülvinni, ami különben hadászati szempontból is mindenképp kívánatosnak mutatkozott. A japán kormányok zsenfelül nagyhatású stimuláló eszközökkel fejlesztették a nagyipart, hogy a háború utáni években még az amerikai árnyokat is túlszárnyaló fejlődést tüntet fel.

Japán elsősorban háborús iparait fejlesztte és ezzel automatikusan elérte, hogy nagy nyersanyagkészletek álljanak állandóan rendelkezésére, ami azért fontos, mert hiszen magában Japánban a legfontosabb nyersanyagok, mint például szén, vas, olaj, pamut, hiányoznak.

Azon tényezők közül, amelyek a gyár- és ipar mesterséges fejlődését elősegítették, az első helyen kell megemlíteni az adópolitikát, amely nagyarányú adómentességet, sőt igen tekintélyes exportprémiumokat juttat annak a gyár- és iparnak, amely az utóbbi években már állandóan jelentékeny hasznót tud felmutatni. A japán költségvetés mutatkozó deficitet igen kedvező feltételek mellett kibocsátott belső kölcsönökkel fedezik, hogy az ország átszervezésének költségeit legalább részben a jövő generációra hárítsák. A gyár- és ipar kalkulációjából teljesen hiányzik a szociális teher, mert sem baleseti, sem öregségi biztosítások, sem amint az Európában szokásos, nem léteznek. A gyár- és ipar alárterhelése eredetileg a munkások 40 százaléka rendkívüli mértékben elősegítette az exportlehetőségeket, ami is inkább, mert ugyanakkor a belföldi nyereségek indexe csak 20 százalékkal emelkedett és a munkabérek változatlanul maradtak.

A japán nagyipar gépi berendezése éppen, mert a legutolsó években keletkezett, talán Amerikát is beléri, a legmodernebb az egész világon. A japán kormány a régi üzemeknek az átszervezését hosszulejratu, kamatmentes kölcsönökkel és prémiumokkal támogatja. A racionalizálás és standardizálás nagymérvű alkalmazása ugyancsak csökkentőleg hatott a gyár- és ipar önköltségeire.

Mindez azonban, bár igen lényegesen befolyásolja az exportipar számvetését, nem döntő momentum. A japán export lehetőségét a szociális dumping adja meg. Köztudomású, hogy a japán ipar a munkások munkabéreiből egyelőre fontos pontját sem tartja be, hogy a fiatalok és nők munkabéreiből ugyancsak semmiféle korlátozások sincsenek és végül, hogy a munkabérek általában az amerikai bérnév kb. 10 százalékát, az európaiak 15-18 százalékát reprezentálják.

Ilyen módon vált lehetségessé a japán ipar számára az az aláírás, amit a különböző cikkek hosszú sorában tapasztalhatunk és amivel szemben — legülőbb is egyelőre — tehetetlenül áll az európai és amerikai nagyipar. 1932-ről 1933-ra, amikor a világkereskedeleme volumene erősen lecsökkent, a japánoknak sikerült az exportjukat több mint 50 százalékkal felfokozni, sőt egyes délamerikai országokban kb. 240 százalékkal több iparcikket elhelyezni, mint az előző évben.

Hogy ez a helyzet mennyi ideig tart, nehéz volna megjósolni. Annyi bizonyos, hogy Japánban az iparban generációkon keresztül bevett patriarchális szokások elmulóban vannak. A szocializmus, sőt a kommunizmus is rohamosan terjed és a munkaidő csökkentését és a bérek emelését követelik. Másrészt a letalapiukban

megtámadott európai és amerikai iparok sorsa nem lehet közömbös kormányaink szempontjából. Különböző országok részéről máris erőteljes intézkedések történtek a japán behozatal ellen; valószínű, hogy legalább is egyes iparokban nemzetközi

megállapodásokkal fogják a japán áruk invázióját megakadályozni. A kétségtelen, hogy ez a kérdés nem marad elszigetelten az érdekelt iparok problémája, hanem világpolitikai, sőt világpolitikai komplikációkhoz fog vezetni.

Az iraki petroleum-csőhálózat megöli a romániai petroleum-exportot

Ujabb petroleum-konferenciát tartanak Londonban

Bukarest, február 6.

A román petroleumipart különös események nyugtalanítják. Julius első napjaiban ugyanis üzembe helyezik azt a csőhálózatot, amely az angol fennhatóság alatt álló iraki petroleumtelepeket összeköti Halifa és Tripolis kikötőivel. Ez a hatalmas csővezeték megnyitotta a hatalmas petroleumtelepek számára a tengeren keresztül az exportot, amely Romániát súlyosan érinteni annál is inkább, mert a petroleumtelepek tiszta jövedelméből 25 százalékot a franciák, 20 százalékot pedig Amerika kap. Ilyenformán az iraki telepek termését ez a három állam fogja felvásárolni, kizárva a román petroleum-termékeket.

A román petroleumtermelők idejében értesültek erről a fenyegető veszedelemről, amely a román petroleumipart katasztrofálisan sújthatja és ezért lépéseket tettek az angol kormánytól a veszedelem elhárítása érdekében.

Értesüléseink szerint az angol kormány elhatározta, hogy márciusban Franciaország és az Egyesült Államok bevonásával petroleumkonferenciát tart Londonban, a román petroleumipar helyzetének megvitatására. Az angol kormány az az intenciója, hogy a román petroleumipar érdekeit az iraki petroleumtelepek veszedelemes dumpingja ellenére is biztosítsa. Hogy ez mennyire sikerül, azt majd a gyakorlat fogja megmutatni.

A Resica újabb 25 százalékkal csökkentette alkalmazottjainak nyugdíját

A buza-vela szerint 70-80 százalékos lett volna a nyugdíj-csökkentés

Temesvár, február 6.

1920 július 3-án az Averescu-kormány törvényt hozott a Resica-művek, az úgynevezett Steg nacionalizálásáról. A Steg jogutódja az UDR — Uzinile și Domeniile Resică — lett. A törvény értelmében az UDR átvette a Steg teljes vagyonkomplexumát és ezzel együtt, természetesen, a vagyont terhelő kötelezettségeket is. Az alapszabályok és a törvény értelmében átvette az UDR a tisztviselők nyugdíjapját is. A régi Stegnél önálló nyugdíjpénztára volt a tisztviselőknek, az UDR-nél ez megszűnt és a járulékok a társulat pénztárába folytak be.

1923-ban a régi alapszabályokat megszüntették és az új alapszabályok 20-ik

szakaszában rendezték a fizetendő nyugdíjak valorizálását is. Kimondták, hogy a lej vásárló erejére irányadó marad a buza mindenkor belföldi ára. Sokáig azonban ez sem maradt érvényben, mert a gyakorlatban ez a rendelkezés nem vált be. Végül 1928 január elsejével egy, a tisztviselők által

véglegesnek hitt rendelkezés állott be. Az UDR igazgatósága közölte, hogy egyszer és mindenkorra az 1914-es alapfizetés és lakbér 50 százalékának arányában valorizálja a nyugdíjakat.

Közölte azt is, hogy ezen a végleges rendelkezésén változtatás most már nem állhat be.

viselőit érinti elsősorban, akik 35-42 évi szolgálat után kerültek nyugdíjba

s akik között, például, van olyan is, aki szolgálata alatt 1 millió 700 ezer lej fizetett be

a társulat nyugdíjpénztárába. Tehát minden jogcímük megvan arra, hogy nyugdíjuk legalább minimális létfenntartásukat biztosítsa, amit azonban a redukción korántsem vesz számításba. Ezzel szemben tényleg áll az a helyzet, hogy az UDR súlyosan meg van terhelve olyan kifizetésekkel, amit a régi nyugdíjasok illetékének leszállításával kíván egyensúlyba hozni. Egyidőben százával dobálták ki az alkalmazottakat, illetve küldték nyugdíjba, hogy helyet szorítsanak protekciós alkalmazottaknak. Így történt meg aztán, hogy

nyugdíjba küldtek 45-50 éves munkatársak teljesben levő alkalmazottakat is a protezsztok kedvéért. Ezenkívül nem egy „igazgató” van, aki három évi szolgálat után húzza a horribilis nyugdíját. Nem beszélve Veitha Adalbertől, a Resica egykori vezérigazgatójáról, akinek ma is

100 ezer svájci frank nyugdíja van az UDR-től.

Ami pedig az igazgatóság érvelését illeti, a buzaparításra vonatkozólag, ez a legkevésbé helytálló. A buza már régen nem értékmérő sem országos, sem pedig világviszonylatban. Ezt az UDR igazgatósága is érzi, mert ha ez indokolt volna, 1923-tól a mai napig nem 25 százalékos, hanem 70-80 százalékos nyugdíjredukció volna esedékes. De éppen, mert a buza nem volt értékmérő, következett be az 1928 évi végleges rendezés, amely ellen az érdekeltek sem emeltek kifogást.

Ötszáz nyugdíjas sorsa

A nyugdíjakra vonatkozó rendelkezéseket mindig az UDR igazgatósága adta ki, mert az alapszabályszerű nyugdíjbizottság ténylegesen nem működött. Az 1923-ban az új alapszabályok szerint választott nyugdíjbizottság mandátuma 1927-ben megszűnt. 1927-től 1931-ig egyáltalán nem volt vezetősége a nyugdíjbizottságnak és az 1931 novemberében megválasztott vezetőség sem ült össze. 1933 augusztus 17-én alakult meg csak a vezetőség újra és az első ülésén azonnal megépítő indítvánnyal lépett fel. A bizottság többségét ugyanis az UDR igazgatóságának delegáltjai alkotják és ez a többség azt indítványozta, hogy: tekintet nélkül a valorizálási rendelkezésre,

az összes nyugdíjakat 25 százalékkal szállítsák le.

Az igazgatóság természetesen hozzájárult az indítványhoz és egyelőre átmenetnek 1933 novemberétől 1934 januárjáig azonnal életbe léptetett 12 és félszázalékos redukción azzal, hogy a 25 százalékos redukción 1934 január elsejével életbe lép.

Ez a rendelkezés az UDR mintegy 500 nyugdíjasát érinti,

akik azonban hiába tiltakoztak a jogtalan intézkedések ellen, az igazgatóság végrehajtotta a határozatot. Hivatkoztak arra, hogy

1928-ban a valorizálással véglegesen rendezték a nyugdíjakat

s éppen az igazgatóság jelentette ki, hogy ez végleges rendelkezés. Ezzel szemben az igazgatóság ismét elővette a buzaár-ra vonatkozó, régen hatályát veszített szakaszt és az ennél beállott árszámmal indokolta a 25 százalékos redukción.

Amikor minden intervenció sikertelennek bizonyult, a nyugdíjasok elhatározták, hogy

ták, hogy

törvényesen lépnek fel az UDR ellen és kéri a 25 százalékos redukción hatálytalanságát. Ügyvédjük útján a temesvári munkaügyi bírósághoz benyújtották keresetüket, amely ellen az UDR elsősorban illetékességi kifogást emelt azon az alapon, hogy a nyugdíj nem munkabér, tehát nem tartozik a munkaügyi bírósághoz. Amikor ezt elvetették, az UDR helyi illetékességi kifogást emelt azon az alapon, hogy nem temesvári alkalmazottak, tehát nem ítélkezhet az ügyben a temesvári munkaügyi bíróság. Ezt a kifogást is elvetették és ez év február 16-ára a temesvári munkaügyi bíróságon kitűzték a per tárgyalását.

Ennek a száraz tényállásnak ismertetése után, érdemes néhány szóval megvilágítani a nyugdíjasok helyzetét. Ez a rendelkezés a Resica-művek legrégebbi tiszt-

Fehér fogak? Jgen, de...

..... nem a fogzománc kárára

Szép fogak ifjúságot hoznak, birtokuk drága kincs, melynek ápolásához a legjobb fogkrém még éppen elég jó. A legjobb fogkrém ragyogó fehérre varázsolja a fogakat, anélkül hogy az érzékeny zománcot megkarcolná. Tartsa Ön is fogait épségben és egészségben Chlorodont által.

Belföldi gyártmány

Mindig csakis Chlorodont

THERMOGÈNE

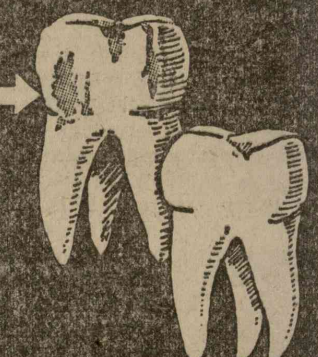
meleget fejleszt és leküzd a köhögést, légcsúnyut, gripet, a reumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a vatta teljesen a bőrön feküdjék. Erősebb és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel megnedvesíteni.

Vezérképvisező: I. DILLAN

Bukarest, str. Pitar Mos, 4

A világ összes gyógyszerházaiban és droguériáiban kapható.

M. HEGYI ILONA:

Találkozásom a feltalálóval

— Olvasta? A londoni Institute of Patentes kiadott egy jelentést és felsorolja azokat az újításokat, amelyeknek feltalálására sürgősen szüksége van az emberiségnek.

— Igen, olvastam. Tűzálló papírost, örökéles borotvát, önműködő, mérleggel ellátott levél-szekrényt, önműködő gyermekkoszt! Hát rajta! Talán tud valamit?

— Nem, sajnos, amiket az újság közölt, azokra sehogysem tudok rájönni. Pedig, mondhatom, soha jobb alkalmam nem volt a felfedezésekhez. Két éve pihenek testileg és szellemileg. Amióta leépítettek.

— Miért ragaszkodna az előírt felfedezésekhez? Hiszen annyi mindenre lenne még szüksége a világnak!

— Persze, persze. És van is néhány jó gondolatom, — mondta és töprengve maga elé nézett. Például egy tömegpusztító szer. Ez ma a legkelendőbb cikk. Németországban van egy befolyásos ismerősöm. Egy előkelő egyházi ember. Az talán összeköttetést szerezne nekem a német kormányhoz. Ha aztán eladtam a németeknek, akkor biztosan megvenné tőlem Franciaország is. Már csak hiúságból is. Nézze, — fordult hirtelen felém, mialatt ádámcsutkját soványan és éhesen szaladgált szény nyes gallérja rojtos széle felett, — nézze, ha adhatna egy százast, rögtön hozzá is kezdenék a kísérletezéshez.

— Sajnos, pénzem nincs, de minék is fog magam ilyen költséges felfedezésekhez? Inkább adok magának olyan ötleteket, amelyeket először kivitelezhet. Teszem fel, találjon ki egy szerkezetet, amelyik a sokszáz tonnányi kávé és buza helyett a trósz-tu ajdonosokat dobja a tengerbe. Ez a találmány feltétlenül nagy sikerre számíthatna, mert sokkal olcsóbb lenne az üzemeltetés, mint amennyibe annak a rengeteg élelmiszernek a megsemmisítése kerül.

Aztán lenne egy másik ötletem, ez is közönségségi cikk. Régóta várja az egész világ. Egy egyszerű szerkezet, amelyet fel kellene csatolni minden politikusnak a fejére. Egy kalapács lenne, amelyik abban a pillanatban vágja fejbe viselőjét, amikor az egyéni érdekből cselekednék valamit. Elő lehetne állítani szériákban, futószalagon, hiszen annyi politikus van!

— Na, mit akar még? Találjon fel egy gépet, amelyik a munkanélküliből jól fizetett munkást csinál. vagy amelyik a szegény begyűrt csigyszert ad, amelyik az éhezést legálább átmenetileg jóllakítja...

— Apropos, — villant fel a szeme, — ennek a találmánynak a kipróbálásához igen kevés befektetés lenne szükséges. Ha tíz lejt kapnék, rögtön elvégezném az első kísérletet, még pedig egyenesen önmagamon.

Odaadtam a tíz lejt s barátom eltűnt egy kávémerés ajtajában.

Azóta nem találkoztunk s így nem tudhatom, hogy a találmányt bejelentette-e a szabadalmi hivatalnak.

Borzalmas autóbuszgázolás Kolozsváron

Kolozsvár, február 6.

Hétfőn délelőtt Kolozsváron, a Ferenc József-utí református templom előtt az elhaladó autóbusz elgázolta Bérkovits Adolf 14 éves fiúcskát. A gyermek nem vette észre a gyorsan közeledő autóbust s elejébe került. A kerekék mintegy 20 méternyire hurcolták Bérkovitsot, mikor aztán az autó megállt. Különösen jobblátán és vállán szenvedett súlyos sérüléseket. Nemsokára megérkeztek a mentők, kik a súlyosan sérült gyermeket beszállították a klinikára.

Leégett a fogyvásárhelyi Sternberg-féle gőzmalom

Nagyvárad, február 6.

Vasárnap este Fogyvásárhelyen kigyulladt és leégett a Sternberg-féle gőzmalom. A tűzoltóságnak 2 és fél óra hosszat kellett fáradoznia, amíg a hatalmas lángözönnel megbirkózhatott. A kár százezrekre rug, azonban egy része biztosítás folytán megtérül.

Felmentett katonaszökelek

Kolozsvár, február 6.

A hadbíróság előtt Rachita Grigore zilahi főhadnagy és Glavan Joan csendőrmester ügyét tárgyalták hétfőn.

Az volt a vád ellenük, hogy megszöktették Solymosi Gyula közkatonát, ki mint közlegény, az ők gondjaira volt bízva. A tárgyaláshoz szükséges iratok eltűntek s így a hadbíróság felmentette mindkét vádlottat.

Üzembe helyezték a Brassó—botfalui rádiólcadót

Brassó, február 6

Amint ismeretes, január 15-én bevezették a Brassó melletti Botfalui községi felállított rádióállomás munkálatait és az állomás használata meg is kezdődött.

A bukaresti „Oficiul Radio Publicita-

te" körlevelet bocsátott ki a rádióhallgató közönséghez, amelyben felszólítja a hallgatókat, hogy az új leadóval kapcsolatban felmerülő panaszait, illetve igényeiket közöljék a központi rádióhivatal, mely Bukarestben a Constantin Mille-utca 12 szám alatt van.

Vesztett farkas támadta meg Bodzavám község erdőörét,

aki kénytelen volt feláldozni bal karját, hogy jobbával előszedhesse vadászkését

Brassó, február 6

A brassómezei Bodzavám községben, a Bos-féle korcsmában, Maris erdőőr a csendőrökkel iddógált. Este 8—9 óra között pár falusi legény tért be a korcsmába, akik eljűságták, hogy utközben az utcán egy farkassal találkoztak, amelyet csak közáporral tudtak elriasztani maguktól.

A csendőrök a hír hallatára a közeli laktanyára indultak fegyverért s velük tartott Maris erdőőr is, kinek a közelben volt a lakása, ahol vadászfegyverét akarta magához venni. Amint elvált a csendőröktől, s tovább haladt a lakása

felé, egyik telek kerítése mellől hatalmas ordas ugrott neki. Az erdőőr első rémületében balkarját tartotta védekezésül a fenéved elé. A farkas a férfi kinyújtott karját borzalmasan összemarcangolta. Az erdőőr még ekkor sem vesztette el lélekjelenlétét, hanem jobb kezével ki-rántotta az oldalán függő vadászkését s a vadat pár szurással földre terítette.

Marisnak az volt a gyanuja, hogy a farkas vesztett s ezért levágta az állat fejét, melyet Bukarestben megvizsgáltak. A gyanu valóban bizonyult. Marist sürgősen beszállították a kolozsvári Pasteur intézetbe.

Újra kísérleteztek a brassói játékkaszinóval, de a főügyész újra közbelépett

Csak két napiig foroghatott az Elite-ben a szerencsekerék

Brassó, február 6

Az elmúlt nyáron valami egészen utózatatos társaság már kísérletezett azzal, hogy Brassóban játékkaszinót állítsanak fel. Ugy látszik, jó összeköttetései voltak Bukarestben ennek a társaságnak, mert néhány napra sikerült is engedélyt szereznie. Maudanunk sem kell, hogy az engedély kiadása nem történt a törvényes előírások szerint s így a brassói játékkaszinó rövidéletű volt. A hatóságok felléptek ellene s rövidesen megfojtották a nagy reményekkel indult üzleti vállalkozást.

Annál nagyobb feltűnést keltett most, hogy a napokban újra megpróbálta egy talán még a régebbinél is „szabadabb” társaság a roulett bevezetését. Minden előzetes bejelentés és engedélykérés nélkül az Elite-kávéházban újra csak megnyitott a „játékkaszinó” és pörögni kezdett a szerencsekerék.

Ezuttal sem sokáig.

Szombaton estefelől megjelent a brassói Eliteben Radu Pascu ügyész és elkobta

a csütörtökön meg pénteken működő roulettet.

Az intézkedéssel kapcsolatban megkérdeztük Radu Pascu főügyészt, aki a következőket mondotta:

— A kártya, valamint a szerencsejátékokra vonatkozó törvény, amely 1929 július 15-án kelt, szigorúan megtiltja a házárdjátékokat, különösen éppen a túrdós és üdülőhelyeken. A törvény első szakasza értelmében sem klubokban, sem kaszinókban, vendéglőkben vagy kávéházakban nem szabad semmiféle házárd jellegű szerencsejátékot játszani. Azt, aki kártyát vagy más szerencsejátékot tart helyiségében, a törvény 50 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtja.

— Tekintettel arra, hogy Brassó üdülőhely, tehát ennek az intézkedésnek hatáskörébe esik, kénytelen voltam elkobozni az Elite-kávéház roulettjét.

A főügyésztől nyert értesülésünk szerint az Elite-kávéház tulajdonosa, Mery Robert ellen eljárást indítanak.

Tiltakozó beszédet tartott az igazolási vitában Bethlen György gróf

Bukarest, február 6.

A képviselőház hétfő délutáni ülésén, miután napirend előtt elhatározták, hogy mégis csak egy ülést tartanak naponta, délután 3 órától este 9-ig, kezdetét vette a mandátumigazolási vita. Amint ismeretes, a szombati ülésen kiküldött tíz bizottság valamennyi fellebbezést elutasította.

Az ülés elején igazolták számos megye képviselői mandátumait, amelyek ellen nem nyújtottak be fellebbezést. Ezután a georgisták részéről Constantinescu-Bordeni nyilatkozatot olvasott fel, melybe yegezve a választási visszaéléseket, amelyekért pártja a kormányt teszi felelőssé.

A Magyar Párt nevében Bethlen György gróf szólalt fel. Előljáróban kijelentette, hogy nem akarja túlságosan igénybe venni a Ház türelmét s ezért csak a kirívóbb választási visszaéléseket sorolja fel. Elmondja, hogy Csikmegyében sok községben csak a választás napján osztották ki a választói igazolványokat, míg azokkal az igazolványokkal, amelyeket tulajdonosaik már nem vehettek

fel, mások szavaztak. Csikszereván magukban a szavazókörzetekben itatás folyt s a hatóságok nem is hederítettek az emiatt emelt tiltakozásokra. A leitatott szavazók igazolványaival aztán ismét mások szavaztak. Több szavazókörzetben már eleve lebélyegzett szavazólapokat nyomtak a választók kezébe s az is előfordult, hogy a szavazólapnak csak az első oldalán voltak listák, a többiek pedig üresen hagyták. Csikszépvizen a magyar szavazókat délután 4 óráig várták s közben jórészüket a karhatalom szétezőrtta. Ugyanez történt Ujszéketyben is. A székely megyékben, különösen Udvarhelyen, a jelölteket és bizalmiférfiakat a csendőrség különféle ürügyekkel őrizetbe vette. Szatmármegyében 9, Kis-kükülőben pedig 10 községet nem engedtek szavazni, azzal az ürüggyel, hogy járványosak. Bihar megyében szintén sok helyütt nem osztották ki a választói igazolványokat, Nagyváradon a rendőrség letartóztatta a Magyar Párt bizalmiférfijait, Váradvelencén viszont elszedték a magyar szavazók választói igazolványait és azokkal polgári ruhás rend-

őrök szavaztak. Udvarhely megyében még a választási eszmetérjesztést is megakadályozták és 12 szavazókörzetben a bizalmiférfiakat nem engedték az urnák mellé. A jelöltek közül csak Sebesi János volt szenátor jutott be az egyik szavazóhelyiségbe, de télikabátja zsebébe revolvert csempészték s ezen a címen eltávolították. Több magyar községben a párt választóit a csendőrség bántalmazta és minden módon igyekezett megfélemlíteni.

Beszéde végén Bethlen gróf rámutatott arra, hogy éppen a választási szabadság elfojtása miatt a Magyar Pártnak nem juthatott be annyi képviselője, amennyire szükség van ahhoz, hogy a választások megsemmisítését kérhesse s ezért kénytelen beérni csupán a tiltakozással a törvénytelenségek ellen, amelyek következtében a kisebbségi magyarság nem juthatott tényleges számarányának megfelelő képviselethez. Végül megtorlást és orvosást kért a kormánytól.

Néhány más megye mandátumainak igazolása után a Fighina-megyebeli választás ellen tartott heves beszédet Jacobescu nemzeti-parasztpárti képviselő.

Fe mentették

a Duca elleni merénylet tettesének feldicsérlésével vádolt falusi bírót

Déva, február 6

Érdekes ügy utolsó mozzanata játszódott le a dévai törvényszék előtt.

Gábor Sándor a Déva melletti Ponor község bírója 1933 december 3-án a községben levő Gábor Mandra-féle korcsmában elismeréssel nyilatkozott a Duca miniszterelnök gyilkosairól.

A törvényszék hétfői tanácsán — hova a csendőrség juttatta el az ügyet — a bíró testvére, ki haragban élt bátyjával, terhelőleg vallott. Ellenben az ügy röbbi tanui nem támasztották alá vallomásaikkal a csendőrök buzgalmodását s így Gábor bírót felmentették.

Colfescu újra kirohant

Kolozsvár, február 6.

A kolozsvári törvényszék hétfőn délelőtt tárgyalta Demeter János, a Falvak Népe című, Kolozsváron megjelent hetilap szerkesztőjének államellenes izgatási perét. Demeter annakidején lapjában bőven foglalkozott a román nyelvviszágán elbuktatott magyar vasutasok ügyével. Természetes, hogy Colfescu ügyésznek szemet szurt a cikk s vádat emelt róla ellen. A tárgyaláson Colfescu főügyész ismét kitért magáért, amennyiben egyórás beszédben támadta a kisebbségi sajtót, amely a humanizmus és kisebbségi jogok nevében annakidején felháborodással kommentálta a nyelvviszágakat, melyek a magyar vasutasok százait dobták ki az utcára kenyér és lakás nélkül.

Az ügyész vádbeszéd után a törvényszék Demeter 3 hónapi fogházra és 5000 lej pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt az ítélet ellen fellebbezett.

Seguyabb

MIT TARTALMAZ A BALKÁN-EGYEZMÉNY?

A belgrádi Teleor távirati ügynökség jelentése szerint a Balkán-egyezmény főbb pontjai a következők:

Az egyezmény megjelöli és biztosítja a szerződő államok határait. Mindegyik szerződő állam köteles segítséget nyújtani a másiknak harmadik fél támadás esetén. A szerződő államok a köztük esetleg felmerülő vitás kérdéseket örökös alkalmazása nélkül, döntőbíráskodás útján intézik el. Kötelezik magukat, csupán arra, hogy más hatalommal politikai természetű megegyezést csakis a többiek beleegyezésével kötnek. Megállapodtak végül abban, hogy Bulgáriának és Albániának egyheti határidő adnak a nyilatkozattételre: hajlandók-e csatlakozni a Balkán-egyezményhez, vagy sem?

AZ OSZTRÁK KORMÁNY

több mint ötórás tanácskozás után megadta a felhatalmazást Dollfussnak, hogy tegye meg a bevezető lépéseket a német-osztrák viszálynak a Népszövetség előtt való elintézésére.

Sport

Az országos siversenye

Február 2-án és 4-én tartották az idei országos siversenye első részét a Nagyszében melletti Hohe Rinnén. Az eredmények:

Staféta: Elsőnek a brassói CFR csapata futott be, azonban egyik tagjának szabálytalan futása miatt diszkvalifikálták. A második a KSV lett volna, amely azonban nem akart ilyen áron bajnokságot nyerni és kijelentette, hogy ha a bajnoki díjról. Ilyenformán a stafétaszámért járó kupának nincs gazdája.

18 kilométeres sifutás, I. kategória: 1. Klöckner KSV. 2. Lexen KSV. 3. Dressandt CFR.

II. kategória: Coman CFR. 2. Vretziannu, Peles. 3. Zaharias (Nagyszében).

A siversenye különben szép sportot nyújtottak és nagy közönséget vonzottak a Hohe Rinnére. Az országos verseny többi számai most már 10 és 11-én Brassóban következnek, amely alkalomra megérkezik Sigmund Ruud, a világ hírvérsibajnoka is.

Románia a kétfős bob világbajnoka

Vasárnap zajlottak le Engelsbergben a kétüléses bobsleighvilágbajnokságok. Első Frimm és Dumitrescu román páros. A tavalyi világbajnokot, Papaná főhadnagyot ismét balszerencse üldözte, akár a négyes bob világbajnokságában. Szépén indult, de csak harmadiknak jutott be.

A helyezések sorrendje: 1. Románia (Frimm és Dumitrescu). 2. Németország II. 3. Románia (Papaná-Hubert). 4. Svájc. A többi bob felborult, még mielőtt célhoz ért volna.

A jégkorongvilágbaajnokság

Milánóban a jégkorongvilágbaajnokságban 10 csapat indult, 3 csoportba bocsátva. I. csoport: Csehszlovákia, Magyarország, Anglia. II. csoport: Svájc, Franciaország, Románia, Belgium. III. csoport: Ausztria, Németország, Olaszország. A három csoport első két-két helyezettje a középdöntőbe jut, ahol már bekapcsolódik a küzdelembe a világbajnokságot védő USA és Kanada is. A középdöntőt két négyes csoportban játsszák le, az egyiket Kanada, a másikat az USA vezeti. A selejtezők eredményei:

Magyarország-Anglia 2:0, Svájc-Belgium 20:1 (a svájciak úgy játszottak a belgákkal, mint macska az egérrel), Anglia-Csehszlovákia 2:1, Franciaország-Románia 4:1, Románia-Belgium 3:2, Ausztria-Németország 2:1.

Ilyenformán a második csoportból bizonyára Svájc és Franciaország mennek tovább, Románia pedig kiesik. Magyarország viszont valószínűleg bejut a középdöntőbe.

Befejezték a Mátra-versenyt

Vasárnap fejeződtek be a háromnapos mátrai magyar bajnoki siversenye. A norvég Sigmund Ruud nagy meglepetésre gyenge pontozást ért el az összetett versenyben és a negyedik helyre került. A részletes eredmények:

1. Stoll Alfréd (német) 215.3 pont. 2. Ványa (magyar UTE) 194.6 pont. 3. Jeska (HDV) és 4. Sigmund Ruud.

A magyar nemzeti összetett versenyben Máray Andor győzött, második Beczky, harmadik Kozma.

Az egyes számok eredményei:
Lesiklóverseny: 1. Krenser (német) 1:50.7. 2. Müller (német) 1:51.3. 3. Stoll (német) és Legierski (angyal). 5. Sigmund Ruud (norvég). 6. Scherbert (BBTE). 7. Balatoni (MAC).

Slalom: 1. S. Ruud (norvég) 46.1. 2. Stoll (német) 46.5. 3. Eisgruber (német) 51. 4. Tamásy (MTE) 54.6. 5. Máray (LASE) 56.2.

A lesiklószámok összesítésében: 1. Stoll (német) 2:46.8. 2. Ruud (norvég) 2:47.4. 3. Krenser (német) 2:48.3. 4. Legierski (angyal) 2:59.8. 5. Müller (német) 3:00.9. 6. Máray (MSK) 3:01.2.

A pénteki futóversenyt, mint közöltük, a csehszlovákiai Lauer nyerte.

Magyarország 1934. évi hölgysibajnoka vitéz Stadler Istvánné lett, aki 618.127 pontot ért el.

A budapesti gyorskorcsolyaversenyben a gyorskorcsolyázó bajnokságban az összetett versenyt Stacksrud norvég nyerte.

Korcsolyaverseny Kolozsváron

Az Universitatea vasárnapi korcsolyaversenyének eredményei:

Női kerületi bajnokság: 1. Csorba Klári (MSE). 2. Gerda Rogenwald (Csernovic). 3. Gruber (Csernovic).

Nemzetközi női verseny: 1. Kiss Henriette (Budapest) 2:18.3 idővel.

Kerületi párosverseny: 1. Bolyádi-Beck (Kolozsvár). 2. Timcsik-Eissenbeisser (Bukarest). 3. Gruber-Eisert (Csernovic). A Timcsik-Eissenbeisser-pár Timcsik kisasszony kétszeri esése miatt szorult le az első helyről.

Nemzetközi páros: 1. Bekrinszky és felesége (Budapest).

Nemzetközi műkorcsolyázó verseny: 1. Gosztyánszky (Budapest). 2. Barta (Budapest). 3. Horosz (Kolozsvár).

500 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Papp László 51.5 mp. 2. Wartenberg 51.8 mp. 3. Pap Béla.

1500 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Papp László 2:44.8 idővel országos rekorddal győzött. 2. Wartenberg 2:47.0. 3. Pap Béla.

5000 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Papp Béla 10:19.9. 2. Papp Árpád 10:20.8. 3. Wartenberg.

A BKE vendégszereplő korcsolyázói nagy sikert arattak és meghívták Budapestre a kolozsvári korcsolyázókat, akik február 11-én szerepelnek a magyar fővárosban.

Labdarugó-úraeredmények

Rennes: NAC-St. Rennes Université Club 10:2 (3:1). A szombaton lejátszott mérkőzésen a kitűnő váradiai újabb bombagyőzelmet arattak.

Saint-Malo: NAC-Helyi válogatott 3:2.

A turarekorder nagyváradiai újabb két értékes győzelmet után most Afrikába indulnak, ahol több marokkói csapattal mérkőznek.

Metz: F. C. Metz-CFR (Bukarest) 5:2. A turázó bukaresti vasutasok gyengén kezdik a körutat.

Budapesti mérkőzések

Vasárnap több barátságos edzőmérkőzést játszottak a magyar fővárosban. Az eredmények:

Hungária-Phöbus 4:3 (2:1).
Ferencváros-Szürketaxi 6:3 (1:0).
Soroksár FC-Nemzeti 3:0 (2:0).
Phöbus B.-Hungária B. 4:1.

Vívósport

Szarvas: A vitéz Terstyánszky-féle emléktoronyon Pinton olasz és Gerevich magyar bajnok 8-8 győzelemmel és 1-1 vereséggel holtversenyben végzett. A két bajnok döntő mérkőzését vívott, amelyben Pinton győzött. Harmadik Rajcsányi 5 és fél ponttal, negyedik Erdélyi és ötödik Perelly.

Sport hírek

Az Arsenalt, amely eddig biztosan vezetett az angol labdarugó bajnokságban, az Everton 2:1 arányban legyőzte. Ilyenformán az Arsenal, amely nemrégiben veszítette el nagy nevű vezetőjét, Chapman, — 35 ponttal a második helyre csúszott le, a 37 ponttal rendelkező Derby County mögé.

A német gyorskorcsolyázó bajnokságban 1500 méteren Sandner (München) 2:31.8 idővel új német rekordot állított fel.

A nagyváradi Törökves nem sok babért aratott Szegeden. A Szeged F. C. kétnapos körmérkőzésén második mérkőzését is elvesztette a Szeged F. C. ellen 3:1 (2:1) arányban.

Szerkesztői üzenetek

P. N. Az ön állampolgársági ügye minden komplikáltsága mellett is világosan áttekinthető, legalább is levele adatai alapján a következőképp ítélt meg: Kiskoru volt a békeszerződés megkötése idején s akkor Magyarország területén tartózkodott. Ezzel — éppen a békeszerződés rendelkezése folytán — ön automatikusan magyar állampolgár lett. Nem közölte Magyarországról való kintasítása körülményeit, de egészen bizonyos, hogy ön Románia semmiképpen sem fogja vállalni és ha egyszer piszkálni kezdik, ismét visszaküldik Magyarországra. Próbálja megszerezni a kintasítási végzést, de azt hisszük, ezzel itt nem sokra megy. Ha visszatér esetleg Magyarországra, ott kell majd a belügyminisztérium útján állampolgársági ügyét tisztáztatni és rendeztetni.

A. V. Bukarest. Minthogy az állampolgárság megszerzésére ön már minden törvényes lépést megtett és a megindított eljárás során odáig érkezett, hogy a tízéves türelmi idő is lejárt, most nincs más hátra, mint a további lépéseket folyamatba tenni. A román állampolgárságot minden bizonnyal megkapja. A további eljárás azonban okvetlenül fogadjon ügyvédet, mert különben a sok jogi formasságoknak nem igen tud eleget tenni.

Volt rokkant. Az ön esete — ne haragudjék ezért az őszinte és tárgyilagos

megállapításért — tipikus példája a nem-törődömségnek. Az impériumváltás után hirdetések közölték, hogy a hadirokkantak jelentkezzenek felülvizsgálatra. Ön ezt elmulasztotta s el is játszotta azokat a jogokat, amelyekre most szeretne igényt tartani. Hogy azonban lelkiismeretünket megnyugtassuk, azt ajánljuk, hogy keresse fel a hadirokkant egyesület (IOV) nagyváradi fiókját s adja ott is elő az ügyét. Nagyváradi munkatársunk: Gábor István, (Rimanóczy-ut 12) szívesen áll segítségére önnek utbaigazítással.

Többeknek. Az igaz, hogy az államkincstár megkezdte régi tartozásainak adóiban utján való fizetését s bont kérvényezni lehet. Ez azonban nem vonatkozik a postatakarékpénztári követelésekre. Azoknak kiegyenlítése csak akkor kezdődik meg, ha Románia és Magyarország végre megegyeznek a régi magyar kir. postatakarékönyvek elszámolásában. Eddig azonban csak az elvi megállapodás jött létre, a kifizetés módjáról semmi hír sincs.

T. Zoltán. Olvassa el előző üzenetünket. Ha a cseléd házimunkát végez, okvetlenül bejelentendő.

Alkalmi könyvvásár!

Új, érintetlen állapotban levő könyvek, ára az eredetinek átlag 70—80 százalékaival olcsóbb.

Dosztojevszkij

Az emberi lélek legmélyebb buvárának műve, Szabó Endre és Trócsányi Zoltán méltán klasszikusnak ismert fordításában.

Emlékiratok a holtak házából I—II. Fordította: Szabó Endre. Bevezette: Kárpáti Aurél. 331. oldal. 185.— helyett 33.—
A szibériai száműzöttek életéről ír saját tapasztalati alapján a szerző.

Fehér éjszakák. Fordította: Szabó Endre. Bevezette: Juhász Andor. 208 oldal. 66.— helyett 17.—

Golyadkin ur. Fordította: Szabó Endre. Bevezette: Benedek Marcell. 167 oldal. 92.— helyett 17.—

Megméltelyezettek I, II. Fordította: Szabó Endre. Bevezette: Schöpfung Aladár. 771 oldal. 409.— helyett 66.—

A nagyváros homályából. Fordította: Szabó Endre. 296 oldal. 178.— helyett 50.—

Netocska. Fordította: Szabó Endre. Bevezette: N. Apáti Jolán. 181 oldal. 92.— helyett 17.—

Örök férj. Fordította: Szabó Endre. 163 oldal. 112.— helyett 30.—

Szegény emberek. Fordította: Trócsányi Zoltán. 140 oldal. 82.— helyett 30.—

Dosztojevszkij özevegyének emlékiratai. Fordította: Bonkáló Sándor. 2 kötet, 600 oldal. 396.— helyett 60.—

Új megvilágításban jelenik meg előtűnk ebben a korrajzi adatokban is gazdag, érdekes műben az író.

Meier-Graefe: Dosztojevszkij. Fordította: Wildner Ödön. 412 oldal. 257.— helyett 33.—

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

Brassó, 1934. február hó.

T. C.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az Általános Kereskedelmi R. T. tűzifa-telepét kibéreltük és azt alant jelzett cég neve alatt tovább vezetjük. Állandóan raktáron tartunk szőrendű búkk és tölgy tűzifát s biztosítjuk t. vőinket a gyors és pontos kiszolgálásról. Árunk kifogástalanok, áraink versenyképesek.

Megrendések a következő helyeken adhatók fel:

- Tűzifatelep, Mircea Vodă-utca 8. sz. Tel. 3—86. (A városi gázgyár mögött a Szentpéteri-utól balra.)
- Károly király-utca 42. sz. (Kapu-u.) az udvarban. Tel. 2—42.
- Az „AGISZ” Szövetkezet üzletében, Rózsáter 13.
- A Gonser et Co. cég üzlethelyiségében, Mária királynő (Fekete-utca) 23. Tel. 6—17.

Kérjük szíves pártfogását és vagyunk

teljes tisztelettel:

ORBÁN & KELEMEN

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braşov—Brassó.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Egy használt írógépet keres Hans Cloos, Brassó, Weiss Mihály-utca 8. 1421

Eladó jó zongora 8000 lejért. Brassó, Str. Bălilor 25. 1434

Fogyasztási szövetkezet, Vánatori, jud. Târnava Mare, keres elárúsítót, bérlet, vagy vőt az egész épületre. Feltételek helyszínén. 1437

40 év óta fennálló, tökéletesen felszerelt fényképezési műterem haláleset miatt eladó. Husyti utóda, özv. Schmidt Frigyesné, Carei, Str. Avram Jancu 5. 1440

Állást keres

Gépész állást vállalnék bármilyen üzemben, vagy malomban. Cim 1435. szám alatt a brassói kiadóban.

Állást nyer

Idősebb, reprezentációképes fényképészgéd, ki a román-magyar-német nyelvet bírja, azonnali belépésre vidéki műterembe kerestetik. Fizetés megállapodás szerint. Cim: özv. Schmidt Frigyesné, Carei, Str. Avram Jancu 5. 1440

Német-magyar intelligens kereskedő, jó házból való, némi készpénzzel rendelkező hölgyet keres társul, fennálló vállalatához, részese és biztosíték ellenében. „Argus 40.” jelűre. 1439

Felvétetik üzleti kisasszony, aki az ország 3 nyelvét bírja és aki ebben a szakmában teljesen járatos. Flagner cukrászda, Brassó, Kapu-utca. 1407

Keresünk azonnali belépésre mészakőbányánkba szakértett bányamestert. Ajánlatokat eddigi működés, fizetési igények megjelölésével Fabrica de Var S. A. Bărzava, jud. Arad címre kérünk. 1373

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.